

Euroopan unionin
neuvosto

**Bryssel, 19. toukokuuta 2017
(OR. en)**

9459/17

**DEVGEN 110
ACP 54
RELEX 438**

YHTEENVETO ASIAN KÄSITTELYSTÄ

Lähettiläjä:	Neuvoston pääsihteeristö
Päivämäärä:	19. toukokuuta 2017
Vastaanottaja:	Valtuuskunnat
Ed. asiak. nro:	9393/17 + COR 1
Asia:	Kehityspolitiikkaa koskeva eurooppalainen konsensus

Valtuuskunnille toimitetaan liitteessä neuvoston 3540. istunnossaan 19. toukokuuta 2017 hyväksymä uusi kehityspolitiikkaa koskeva eurooppalainen konsensus.

Neuvosto toimittaa hyväksytyn tekstin Euroopan parlamentille, jotta tämä voi viedä päätökseen omat sisäiset menettelynsä neuvoston ja neuvostossa kokoontuneiden jäsenvaltioiden hallitusten edustajien, Euroopan parlamentin ja komission yhteisen julkilausuman muodossa olevan tekstin allekirjoittamiseksi yhteisesti.

**UUSI KEHITYSPOLITIikkaa KOSKEVA EUROOPPALAINEN KONSENSUS
"MEIDÄN MAAILMAMME, MEIDÄN IHMISARVOMME, MEIDÄN
TULEVAISUUTEMME"**

1. YK:n syyskuussa 2015 hyväksymä kestävä kehityksen toimintaohjelma 2030 (Agenda 2030), on kansainvälisen yhteisön vastaus kestäväan kehitykseen liittyviin globaaleihin haasteisiin ja suuntauksiin. Agenda 2030 rakentuu kestäväan kehityksen tavoitteille ja tarjoaa muutosvoimaisen poliittisen kehityksen köyhyyden poistamiselle ja kestävälle kehitykselle maailmanlaajuisesti. Kestäväan kehityksen agenda käsittää kestäväan kehityksen taloudellisen, sosiaalisen ja ympäristöllisen ulottuvuuden, mukaan lukien tärkeät hallintotavat sekä rauhanomaisia ja osallistavia yhteiskuntia koskevat kysymykset. Siinä myös tunnustetaan sen tavoitteiden ja alatavoitteiden väliset olennaiset kytkökset. Se on pantava täytäntöön kokonaisuudessaan, ei valikoidusti. Agenda 2030:n mukaan "ketään ei jätetä" ja ensisijaisesti pyritään tavoittamaan huonoimmassa asemassa olevat.
2. Siirtyminen vuosituhannen kehitystavoitteista kestäväan kehityksen tavoitteisiin kuvastaa muuttuvaa suhtautumistapaa globaaliin kehitykseen. Tämä kestäväan kehitykseen ja ihmisoikeuksiin perustuva lähestymistapa on aivan yhdenmukainen EU:n arvojen ja periaatteiden kanssa. Agenda 2030 ja siihen sisältyvät kestäväan kehityksen 17 tavoitetta ovat universaaleja. Ne koskevat kaikkia maita, niin kehitysmaita kuin kehittyneempiäkin, kansallisen omistajuuden ja jaetun vastuun pohjalta. Monia sidosryhmiä käsittävillä kumppanuuksilla on ratkaiseva merkitys kestäväan kehityksen tavoitteiden täytäntöönpanossa.
3. Addis Abeban toimintaohjelma on erottamaton osa Agenda 2030:tä. Siinä esitetään rahoituksellisten ja muiden keinojen tehokkaaseen käyttöön perustuva uusi täytäntöönpanomalli, jossa maan omat toimet ja järkevät politiikat ovat etualalla. Agenda 2030:tä täydentävät lisäksi katastrofiriskien vähentämistä koskeva Sendain kehys ja Pariisin ilmastopöpinus, mikä tarjoaa oikeudellisesti sitovan kehityksen uudensuunnitelmille maailmanlaajuisille ilmastotoimille. Näiden sitoumusten täytäntöönpanon on perustuttava sääntöpohjaiseen maailmanjärjestykseen, jonka keskeinen periaate on monenvälisyys ja jonka keskiössä on YK.

4. EU ja sen jäsenvaltiot ovat sitoutuneet sellaiseen ihmisarvoiseen elämään kaikille, jossa taloudellinen vauraus ja tehokkuus, rauhanomaiset yhteiskunnat, sosiaalinen osallisuus ja ympäristövastuu ovat keskenään sopusoinnussa. Tässä yhteydessä toimia kohdistetaan köyhyyden kitkemiseen sekä haavoittuvuuden ja eriarvoisuuden vähentämiseen, jotta kukaan ei jää kehityksestä jälkeen. Toteuttamalla Agenda 2030:tä EU ja sen jäsenvaltiot myös edistävät vahvempaa, kestävämpää, osallistavampaa, turvallisempaa ja vauraampaa Eurooppaa.
5. Tämä kehityspolitiikkaa koskeva eurooppalainen konsensus muodostaa kehyksen Agenda 2030:n täytäntöönpanolle kumppanuudessa kaikkien kehitysmaiden kanssa ottaen asianmukaisesti huomioon Lissabonin sopimuksessa määrätyn kehyksen. Euroopan unionin ulko- ja turvallisuuspoliittinen globaalistrategia (EU:n globaalistrategia) tarjoaa lisäksi kattavan vision yhtenäisestä, uskottavasta ja reagoivasta toiminnasta maailmalla.
6. Tämän konsensuksen tarkoituksena on luoda puitteet kehityspolitiikkaa koskevalle yhteiselle lähestymistavalle, jota EU:n toimielimet ja jäsenvaltiot soveltavat kunnioittaen kaikilta osin toinen toisensa erillisiä rooleja ja toimivaltuuksia. Se ohjaa EU:n toimielinten ja jäsenvaltioiden toimintaa yhteistyössä, jota ne harjoittavat kaikkien kehitysmaiden kanssa. EU:n ja sen jäsenvaltioiden toimet ovat toisiaan vahvistavia, ja niitä koordinoidaan täydentävyyden ja tehokkuuden saavuttamiseksi.

1. AGENDA 2030 JA EU:N TOIMET

1.1 Vahvempi ja tuloksellisempi EU:n toiminta muuttuvassa maailmassa

7. EU:n ja sen jäsenvaltioiden on tartuttava nykyisiin globaaleihin haasteisiin ja mahdollisuuksiin Agenda 2030:n mukaisesti. Ne panevat Agenda 2030:n täytäntöön kokonaisvaltaisella ja strategisella otteella kaikilla sisä- ja ulkopoliittikan aloilla yhdistämällä tasapainoisella ja johdonmukaisella tavalla kestävän kehityksen kolme ulottuvuutta ja ottamalla huomioon kestävän kehityksen eri tavoitteiden väliset kytkökset sekä sisäpoliittisten toimiensa laajemmat vaikutukset kansainvälisellä ja globaalilla tasolla. Täytäntöönpano sovitetaan huolellisesti yhteen Pariisin ilmastopimuksen ja muiden kansainvälisten sitoumusten, kuten uuden kaupunkikehitysohjelman, täytäntöönpanon kanssa.
8. Tässä yhteydessä johdonmukainen ja koordinoitu lähestymistapa EU:n ulkoiseen toimintaan on tärkeää, jotta Agenda 2030:n täytäntöönpano onnistuisi maailmanlaajuisesti. EU:lla on Lissabonin sopimukseen perustuvien toimielinrakenteen ja poliittisten välineiden ansiosta hyvät valmiudet tarttua globaaleihin haasteisiin ja mahdollisuuksiin siellä, missä niitä esiintyy.
9. EU:n globaalistrategiassa esitetään visio EU:n maailmanlaajuisesta toiminnasta eri politiikanaloilla. Siinä korostetaan Agenda 2030:n merkitystä, koska sillä on mahdollista saada aikaan muutos, jota tarvitaan EU:n arvojen ja EU:n ulkoisen toiminnan tavoitteiden tukemiseksi. Kestävän kehityksen tavoitteet ovat kaiken EU:n globaalistrategian täytäntöönpanemiseksi tehtävän työn läpileikkaava teema. Tällä konsensuksella edistetään EU:n ulkoisen toiminnan ensisijaisten tavoitteiden saavuttamista, muun muassa tukemalla selviytymiskykyä kaikilla tasoilla. Näin toimiessaan EU ja sen jäsenvaltiot edistävät selviytymiskykyä koskevaa dynaamista ja moniulotteista lähestymistapaa, jotta alttiutta moninaisille toisiinsa liittyville riskeille voidaan vähentää.

1.2 Kehityspolitiikan toimet

10. Tämä konsensus on kulmakivi EU:n kehityspolitiikassa, joka on osa Agenda 2030:tä koskevia EU:n kokonaistoimia. Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 208 artiklassa määritelty unionin kehitysyhteistyöpolitiikan päätavoite on köyhyyden vähentäminen ja lopulta sen poistaminen. EU ja sen jäsenvaltiot soveltavat kehitystä tukevan politiikkajohdonmukaisuuden periaatetta ja ottavat kehitysyhteistyön tavoitteet huomioon kaikkien sisä- ja ulkopolitiikkojensa, jotka saattavat vaikuttaa kehitysmaihin, täytäntöönpanossa. Kehitystä tukeva politiikkajohdonmukaisuus on perustavaa laatua oleva osatekijä siinä, miten EU osaltaan vaikuttaa kestäväen kehityksen tavoitteiden saavuttamiseen.
11. EU:n kehityspolitiikalla pyritään myös EU:n ulkoisen toiminnan tavoitteisiin, erityisesti Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (SEU) 21 artiklan 2 kohdan d alakohdassa esitettyyn tavoitteeseen edistää kehitysmaiden talouden, yhteiskunnan ja ympäristön kannalta kestävää kehitystä ensisijaisena tarkoituksenaan poistaa köyhyys. SEU 21 artiklan 2 kohdan mukaisesti kehityspolitiikan tavoitteena on myös muun muassa tukea demokratiaa, oikeusvaltiota ja ihmisoikeuksia; säilyttää rauha ja estää konfliktit; parantaa ympäristön laatua ja maapallon luonnonvarojen kestävää hoitoa; auttaa kansoja, maita ja alueita selviytymään luonnon tai ihmisen aiheuttamista suuronnettomuuksista; sekä edistää kansainvälistä järjestelmää, joka perustuu entistä tiiviimpään monenväliseen yhteistyöhön, ja maailmanlaajuisia hyvää hallintotapaa. Näin ollen konsensus tukee myös sen vaatimuksen täyttämistä, jonka mukaan EU:n on huolehdittava johdonmukaisuudesta EU:n ulkoisen toiminnan eri alojen välillä sekä näiden ja muiden politiikkojen välillä.
12. Näiden yhteisten tavoitteiden saavuttamisen kannalta on erittäin tärkeää, että EU toimii yhtenäisesti. Sen vuoksi EU ja sen jäsenvaltiot sitoutuvat parantamaan yhteistyötään. Johdonmukaisuutta on lisättävä jäsenvaltioiden ja EU:n toimielinten välillä. Yhtenäinen ja johdonmukainen toimintatapa lisää uskottavuutta, legitiimiyttä, vastuuvollisuutta, lisäarvoa, vaikutusvaltaa ja myönteisiä vaikutuksia maailmassa. EU:n ja sen jäsenvaltioiden on oltava moninaisuudessaan yhtenäisiä ja hyödynnettävä erilaisia kokemuksia ja tarkastelutapoja pitäen mielessä suhteelliset etunsa.

1.3 Kehitystoimia ohjaavat periaatteet ja arvot

13. EU ja sen jäsenvaltiot toimivat noudattaen EU:n ulkoisen toiminnan periaatteita, jotka on esitetty SEU 21 artiklan 1 kohdassa: demokratia, oikeusvaltio, ihmisoikeuksien ja perusvapauksien yleismaailmallisuus ja jakamattomuus, ihmisarvo, tasa-arvo ja yhteisvastuu sekä YK:n peruskirjan periaatteet ja kansainvälinen oikeus. Nämä yleismaailmalliset arvot ja hyvä hallintotapa muodostavat Agenda 2030:n ytimen.
14. Poliittinen vuoropuhelu on tärkeä kanava kehitysperiaatteiden edistämiseksi. Sillä on myös tärkeä ennaltaehkäisevä merkitys sen varmistamisessa, että EU:n arvoja noudatetaan. EU ja sen jäsenvaltiot sisällyttävät ihmisoikeudet, demokratian, oikeusvaltioperiaatteen ja sukupuolten tasa-arvon poliittiseen vuoropuheluunsa. Tätä vuoropuhelua käydään kumppanimaiden hallitusten kanssa ja laajemminkin. Se on keskeinen toimintatapa edistää yhteisymmärrystä, arvioida säännöllisesti edistymistä ja määrittää asianmukaisia tukitoimenpiteitä.
15. Sukupuolten tasa-arvo on yksi niistä perusarvoista, jotka on vahvistettu EU:n oikeudellisessa ja poliittisessa kehityksessä. Se on edellytys kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamiselle, ja se on huomioitu Agenda 2030:ssä kautta linjan. EU:lle ja sen jäsenvaltioille naisten ja tyttöjen oikeuksien, sukupuolten tasa-arvon sekä naisten ja tyttöjen voimaantumisen ja suojelun edistäminen ovat ensisijaisia tavoitteita kaikilla toiminta-aloilla.
16. EU ja sen jäsenvaltiot soveltavat kaikki ihmisoikeudet käsittävää oikeusperustaista lähestymistapaa kehitysyhteistyöhön. Ne edistävät osallisuutta, osallistumista, syrjimättömyyttä, tasa-arvoa ja oikeudenmukaisuutta, avoimuutta ja vastuuvollisuutta. EU ja sen jäsenvaltiot ovat jatkossakin keskeisessä asemassa varmistettaessa, ettei ketään unohdeta ihmisen asuinpaikan taikka etnisyyden, sukupuolen, iän, vammaisuuden, uskonnon tai vakaumuksen, seksuaalisen suuntautumisen ja sukupuoli-identiteetin, maahanmuuttajastatuksen tai muun tekijän perusteella. Tässä lähestymistavassa käsitellään moniperusteista syrjintää, jota haavoittuvassa asemassa olevat henkilöt ja syrjäytyneet ryhmät joutuvat kokemaan.

17. EU ja sen jäsenvaltiot arvostavat kansalaisjärjestöjen osallistumista kehitystyöhön ja kannustavat kaikkia yhteiskunnan osapuolia aktiiviseen toimintaan. Ne myöntävät, että kansalaisjärjestöillä on monia eri rooleja demokratian edistäjinä, oikeudenhaltijoiden ja oikeusvaltioperiaatteen sekä sosiaalisen oikeudenmukaisuuden ja ihmisoikeuksien puolustajina. EU ja sen jäsenvaltiot edistävät kansalaisyhteiskunnan toimintamahdollisuuksia ja lisäävät tukeaan kansalaisjärjestöjen valmiuksien kehittämiseen, jotta niillä olisi paremmat mahdollisuudet osallistua kehitysprosessiin ja jotta voitaisiin edistää poliittista, yhteiskunnallista ja taloudellista vuoropuhelua.
18. Kehitystyön tuloksellisuudella on keskeinen merkitys kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa, ja sen olisi oltava kaikkien kehitysyhteistyön muotojen perustana. EU ja sen jäsenvaltiot soveltavat seuraavia kehitystyön tuloksellisuutta koskevia periaatteita, joista sovittiin tuloksellista kehitysyhteistyötä koskevan maailmanlaajuisen kumppanuuden puitteissa avun tuloksellisuudesta Busanissa vuonna 2011 järjestetyssä korkean tason foorumissa ja jotka uudistettiin korkean tason kokouksessa Nairobissa vuonna 2016: kehitysyhteistyön ensisijaisten tavoitteiden omistajuus kehitysmaissa, tuloskeskeisyys, osallistavat kehityskumppanuudet, avoimuus ja keskinäinen vastuuvuorollisuus.

2. TOIMINTAPUITTEET

19. Agenda 2030:n täytäntöönpano edellyttää kattavia kansallisia kestävän kehityksen strategioita, joissa otetaan huomioon kestävän kehityksen tavoitteet ja niiden keskinäiset kytkökset. EU ja sen jäsenvaltiot kiinnittävät kehitysyhteistyön suunnittelussa ja toteutuksessa erityistä huomiota sellaisiin kytköksiin ja yhdennettyihin toimiin, joilla voidaan aikaansaada oheishyötyjä ja saavuttaa useita tavoitteita yhtenäisellä tavalla. EU:n ja sen jäsenvaltioiden toimet kuvastavat Agenda 2030:n avaintemoja: ihmiset, maapallo, vauraus, rauha ja kumppanuus.

20. EU ja sen jäsenvaltiot katsovat, että Agenda 2030 on pantava täytäntöön kokonaisuudessaan eikä valikoidusti ja kiinnittävät huomiota läpileikkaaviin tekijöihin, jotka edesauttavat kestävästä kehitystä ja nopeuttavat muutosta. Tällaisia tekijöitä ovat esimerkiksi nuoret, sukupuolten tasa-arvo, liikkuvuus ja muuttoliike, kestävä energia ja ilmastonmuutos, investoinnit ja kauppa, hyvä hallintotapa, demokratia, oikeusvaltio ja ihmisoikeudet, innovatiivinen vuorovaikutus pidemmälle kehittyneiden kehitysmaiden kanssa sekä kotimaisten resurssien hankinta ja käyttö.

2.1 Ihmiset – inhimillinen kehitys ja ihmisarvo

21. Maailman kasvava väestö ja väestörakenteen muutokset yhdistettyinä taloudellisiin, yhteiskunnallisiin ja ympäristöllisiin muutoksiin synnyttävät mahdollisuuksia mutta myös vakavia haasteita kestäväälle kehitykselle. Maapallon väkiluvun ennustetaan kasvavan 2,4 miljardilla vuoteen 2050 mennessä, joista 1,3 miljardia Afrikassa. Lasten ja nuorten koulutustarpeisiin vastaaminen on ratkaisevaa, jotta voidaan kasvattaa vastuullisia kansalaisia, kehittää kestäviä ja vauraita yhteiskuntia ja edistää nuorten työllisyyttä.
22. Köyhyyden poistaminen, syrjinnän ja eriarvoisuuden torjuminen ja sen varmistaminen, ettei ketään unohdeta, muodostavat EU:n kehitysyhteistyöpolitiikan ytimen. Köyhyys on moniulotteinen ilmiö, joka liittyy taloudellisiin, yhteiskunnallisiin, ympäristöllisiin, kulttuurisiin ja poliittisiin näkökohtiin. EU ja sen jäsenvaltiot pyrkivät edelleen poistamaan nälän ja kaikki virheravitsemuksen muodot ja edistämään yleiskattavaa terveydenhuoltoa, kaikille avointa pääsyä laadukkaaseen koulutukseen, riittävää ja kestävästä sosiaalista suojelua ja säällistä työtä kaikille terveellisessä ympäristössä. Edistyminen näillä osa-alueilla antaa entistä paremmat lähtökohdat kestäväälle kehitykselle. EU toistaa sitoumuksensa osoittaa vähintään 20 prosenttia sen julkisesta kehitysavusta (ODA) sosiaaliseen osallisuuteen ja inhimilliseen kehitykseen.
23. EU ja sen jäsenvaltiot tukevat kumppanimaita niiden vastuulla olevassa tehtävässä kehittää kansallista politiikkaa ja hallintotapaa olennaisten palvelujen kestävästä tarjonnan varmistamiseksi ja ihmisoikeuksien kunnioittamiseksi.

24. Aliravitseminen ja virheravitseminen ovat merkittäviä esteitä kehitykselle ja elinikäisiä taakkoja, koska ne aiheuttavat kognitiivisia puutteita, heikentävät lasten koulumenestystä ja johtavat sairauksiin ja heikentyneeseen taloudelliseen tuottavuuteen. EU ja sen jäsenvaltiot pyrkivät varmistamaan kohtuuhintaisen, turvallisen ja ravinteikkaan ruoan riittävän saannin kaikille. Erityistä huomiota kiinnitetään haavoittuvimmassa asemassa oleviin, kuten alle 5-vuotiaisiin lapsiin, murrosikäisiin tyttöihin ja erityisesti raskaana oleviin ja imettäviin naisiin. Ne aikovat ryhtyä koordinoituihin, nopeampiin ja monialaisiin toimiin, joiden tavoitteena on poistaa nälkä, lisätä monipuolisia paikallisia ja alueellisia ruoantuotantovalmiuksia, varmistaa ruokaturva ja ravitseminen ja parantaa kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevien selviytymiskykyä, varsinkin pitkittyneistä tai toistuvista kriiseistä kärsivissä maissa. Ne jatkavat investoimista pikkulasten kehitykseen puuttamalla virheravitsemuksen kaikkiin muotoihin, myös lasten kasvun hidastumiseen ja kuihtumiseen, tukemalla terveyteen, ravitsemukseen, veteen, sanitaatioon ja hygieniaan liittyviä peruspalveluja sekä sosiaalista suojelua.
25. EU ja sen jäsenvaltiot tukevat köyhimpiä yhteisöjä maan, ruoan, veden sekä puhtaan, kohtuuhintaisen ja kestäväen energian yleisen saatavuuden parantamisessa ympäristöä vahingoittamatta. Ne edistävät poliittisia aloitteita ja tukevat kumppanimaita sellaisen yhdenmukaisen toimintatavan suunnittelussa ja toteuttamisessa, jossa konkreettisesti käsitellään maan, ruoan, veden ja energian tärkeimpiä keskinäisiä yhteyksiä.
26. Veden kysyntä ja veden puute tulevat lisääntymään merkittävästi seuraavina vuosikymmeninä, mikä tekee ilmastonmuutokseen sopeutumisesta hyvin haastavaa. Puhtaan juomaveden, sanitaation ja hygienian yleinen saatavuus on terveyden, hyvinvoinnin, kasvun ja tuottavuuden ennakoedellytys. Lisäksi vesivarat ovat erityisen alttiita ympäristön pilaantumiselle, myös ilmastonmuutokselle. Se on uhka maataloudelle ja ruokaturvalle. EU ja sen jäsenvaltiot tukevat kestävää ja yhdenmukista vesihuoltoa sekä tehokkaampaa vedenkäyttöä ja vedenkierrätystä myös soveltamalla alueelliseen kehitykseen ja yhdistymiseen entistä strategisempaa lähestymistapaa.

27. Terveys on ihmiselämässä keskeistä, ja se on tärkeimpiä osatekijöitä tasapuolisessa ja kestävässä kasvussa ja kehityksessä, köyhyyden poistaminen mukaan luettuna. EU ja sen jäsenvaltiot vahvistavat uudelleen sitoumuksensa suojella ja edistää jokaisen ihmisen oikeutta parhaimpaan mahdolliseen fyysiseen terveyteen ja mielenterveyteen ihmisarvon, hyvinvoinnin ja vaurauden vuoksi. Ne jatkavat kumppanimaiden tukemista näiden pyrkimyksissä luoda vahvat, laadukkaat ja sopeutumiskykyiset terveysjärjestelmät, jotka tarjoavat tasapuolisen pääsyn terveydenhuoltopalvelujen piiriin ja yleiskattavan terveydenhuollon. Tätä varten EU ja sen jäsenvaltiot tukevat kehitysmaita terveydenhuollon työntekijöiden kouluttamisessa, työhönotossa, sijoittautumisessa ja jatkuvassa ammatillisessa kehittämisessä. Ne tukevat investoimista terveydenhuollon käytännön työntekijöihin ja sosiaalityöntekijöihin sekä heidän voimaantumistaan, sillä heillä on usein ratkaiseva asema terveydenhuoltopalvelujen kattavuuden varmistamisessa syrjäisillä, köyhillä ja alhaisen palvelutason alueilla sekä konfliktialueilla. EU ja sen jäsenvaltiot investoivat edelleen tartuntatautien (esim. hi-virus/aids, tuberkuloosi, malaria ja hepatiitti) ehkäisemiseen ja torjumiseen ja avustavat kohtuuhintaisten keskeisten lääkkeiden ja rokotteiden yleisen saatavuuden varmistamisessa. Ne edistävät terveydenhuollon uusien menetelmien tutkimusta, investointeja ja kehittämistä. Ne toimivat maailmanlaajuisten terveysuhkien, kuten epidemioiden ja mikrobilääkeresistenssin, torjumiseksi kansanterveydellisistä lähtökohdista. Ne ryhtyvät toimiin lapsi- ja äitiyskuolleisuuden vähentämiseksi, edistävät mielenterveyttä ja pyrkivät helpottamaan tarttumattomien tautien kasvavaa taakkaa kumppanimaissa sekä puuttumaan kemiallisiin saasteisiin ja heikkoon ilmanlaatuun. Koska asiat kytkeytyvät toisiinsa monin eri tavoin, ne tukevat kumppanimaita "terveys kaikissa politiikoissa"-ajattelun noudattamisessa.
28. Kaikille avoimen laadukkaan koulutuksen takaaminen on nuorten työllisyyden ja pitkäkestoisen kehityksen ennakoedellytys. EU ja sen jäsenvaltiot tukevat osallistavaa elinikäistä oppimista sekä tasapuolista laadukasta koulutusta, erityisesti varhaislapsuudessa ja alemman perusasteen koulutuksessa. Ne tukevat myös ylemmän perusasteen ja keskiasteen koulutusta, korkea-asteen koulutusta, teknistä ja ammatillista koulutusta sekä työpaikalla tapahtuvaa oppimista ja aikuiskoulutusta, myös hätä- ja kriisitilanteissa. Erityishuomiota kiinnitetään tyttöjen ja naisten koulutusmahdollisuuksiin. EU ja sen jäsenvaltiot tehostavat toimintaansa varmistaakseen, että kaikilla on ne tiedot, taidot, valmiudet ja oikeudet, joita he tarvitsevat voidakseen elää ihmisarvoista elämää, osallistua täysipainoisesti yhteiskuntaelämään sen vastuullisina ja tuottavina jäseninä, tukeakseen yhteisöjensä sosiaalista, taloudellista ja ympäristöllistä hyvinvointia.

29. Lasten tarpeisiin, oikeuksiin ja toiveisiin on kiinnitettävä huomiota. Parhaimman taloudellisen ja sosiaalisen vastineen tarjoavat kokonaisvaltaiset varhaislapsuuteen ajoittuvat toimet. EU ja sen jäsenvaltiot tehostavat pyrkimyksiään tarjota lapsille turvallinen ja hoivaava ympäristö. Tämä on tärkeää sellaisen terveen nuorison kasvattamiseksi, joka kykenee käyttämään koko potentiaaliaan. Ne myös katsovat, että jokainen lapsi ansaitsee rauhallisen lapsuuden ja laadukkaan koulutuksen, myös hätä- ja kriisitilanteissa, jotta ei syntyisi ns. menetettyjä sukupolvia. EU ja sen jäsenvaltiot toimivat kumppanimaiden kanssa parantaakseen lasten suojelua ja heidän osallistumistaan heitä itseään koskeviin päätöksiin.
30. EU ja sen jäsenvaltiot kiinnittävät "ketään ei jätetä" -periaatteen mukaisesti erityistä huomiota heikossa, haavoittuvassa tai syrjäytyneessä asemassa oleviin henkilöihin, kuten lapsiin, vanhuksiin, vammaisiin, HLBTI-henkilöihin ja alkuperäiskansoihin. Tämä käsittää paremmin kohdistettuja toimenpiteitä näiden henkilöiden suojelemiseksi ja tukemiseksi, jotta heille voidaan tarjota yhtäläiset mahdollisuudet ja varmistaa, että heitä ei syrjitä.
31. Maailmassa on arviolta miljardi vammaista henkilöä, joista 80 prosenttia elää kehitysmaissa. Vammaiset ovat usein yhteisönsä köyhimpiä ja joutuvat kokemaan huomattavasti enemmän leimaamista ja syrjintää. EU ja sen jäsenvaltiot ottavat kehitysyhteistyössään huomioon vammaisten erityistarpeet. Vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan YK:n yleissopimuksen mukaisesti ne edistävät määrätietoisesti vammaisten oikeuksia ja toteuttavat vahvempia toimia sen varmistamiseksi, että vammaiset integroituvat kiinteästi yhteiskuntaan ja osallistuvat yhdenvertaisesti työmarkkinoille.
32. Hyvien työpaikkojen riittävä luominen nuorille on jatkossakin yksi suurimmista haasteista. Tarvitaan kohdennettuja politiikkoja ja tarkoituksenmukaisia investointeja, jotta voidaan edistää nuorten oikeuksia, helpottaa heidän osallistumistaan yhteiskunta- ja talouselämään ja kansalaistoimintaan sekä varmistaa heidän täysi panoksensa osallistavaan kasvuun ja kestäväan kehitykseen. Nuorten olisi myös osallistuttava demokraattisiin prosesseihin ja toimittava tiennäyttäjinä.

Nuoriso

Nuoret edustavat kehitys- ja muutosvoimaa ja vaikuttavat näin merkittävällä tavalla Agenda 2030:een, myös innovointikykyänsä ansiosta. Heidän koulutuksensa, työllistymisensä, sosiaalisten ja poliittisten tarpeidensa laiminlyöminen heikentää kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamista ja altistaa heidät rikollisuudelle ja radikalisoitumiselle erityisesti konfliktitilanteissa.

EU ja sen jäsenvaltiot keskittyvät käytännön toimiin, joilla huolehditaan juuri nuorten, erityisesti nuorten naisten ja tyttöjen, tarpeista. Tarkoituksena on lisätä laadukkaita työllisyys- ja yrittäjyysmahdollisuuksia tukemalla tehokasta yleissivistävää ja ammatillista koulutusta, osaamisen kehittämistä sekä digitaalitekniikan ja -palvelujen saatavuutta. Tavoitteena on hyödyntää digitaalisen innovoinnin valmiuksia ja luoda mahdollisuuksia hyötyä teknologian kehityksestä. EU ja sen jäsenvaltiot pyrkivät myös vahvistamaan nuorten oikeuksia ja heidän voimaantumistaan julkisten asioiden hoidossa, esimerkiksi edistämällä heidän osallistumistaan paikallistalouteen, yhteiskuntaelämään ja päätöksentekoon erityisesti nuorisjärjestöjen kautta.

33. EU ja sen jäsenvaltiot jatkavat kaikkinaisen naisten syrjinnän poistamista koskevasta yleissopimuksesta johtuvien velvoitteiden täyttämistä. Ne edistävät määrätietoisesti naisten ja tyttöjen oikeuksien suojelua ja toteutumista ja toimivat yhteistyössä kumppaneiden kanssa seksuaalisen ja sukupuoliperusteisen väkivallan ja syrjinnän kaikkien muotojen sekä vahingollisten käytäntöjen, kuten erityisesti pakko-, varhais- ja lapsiavioliittojen sekä naisten sukuelinten silpomisen, lopettamiseksi. EU ja sen jäsenvaltiot toteuttavat toimia ja vahvistavat poliittista dialogia naisten ja tyttöjen voimaannuttamiseksi, korostavat heidän tärkeää rooliaan kehityksen ja muutoksen tuojina ja tehostavat sukupuolten tasa-arvoa edistäviä kohdennettuja toimia. Näitä ovat toimet, joilla esimerkiksi edistetään heidän taloudellisia ja sosiaalisia oikeuksiaan ja voimaantumistaan, saadaan heidän äänensä paremmin kuuluviin, lisätään heidän osallistumistaan sosiaaliseen, taloudelliseen ja poliittiseen elämään sekä kansalaistoimintaan, varmistetaan heidän fyysinen ja henkinen koskemattomuutensa sekä muutetaan EU:n ja jäsenvaltioiden institutionaalista toimintatapaa annettujen sitoumusten täyttämiseksi. Edistämällä naisten tasavertaista mahdollisuutta päästä osalliseksi tuottavasta työllisyydestä, säällisestä työstä, samasta palkasta ja rahoituspalveluista voidaan hyödyttää yhteiskunnan kaikkia jäseniä.

34. EU on edelleen sitoutunut kaikkien ihmisoikeuksien edistämiseen, suojeluun ja toteuttamiseen sekä Pekingin toimintaohjelman ja kansainvälisen väestö- ja kehityskonferenssin toimintaohjelman ja niihin liittyvien tarkistuskokousten tulosten täydelliseen ja tehokkaaseen täytäntöönpanoon ja tässä yhteydessä seksuaali- ja lisääntymisterveyteen ja -oikeuksiin. Edellä esitetty huomioon ottaen EU vahvistaa olevansa sitoutunut edistämään ja suojelemaan jokaisen yksilön oikeutta hallita täysin omaan seksuaalisuuteensa ja seksuaali- ja lisääntymisterveyteensä liittyviä kysymyksiä ja päättää niistä vapaasti ja vastuullisesti ilman syrjintää, pakottamista tai väkivaltaa, sekä kyseisen oikeuden toteutumista. Lisäksi EU korostaa, että kaikilla pitäisi olla mahdollisuus saada kohtuulliseen hintaan laadukasta ja monipuolista seksuaali- ja lisääntymisterveyteen liittyvää tietoa, koulutusta, kattava seksuaalikasvatus mukaan lukien, ja terveydenhuoltopalveluja.

Sukupuolten tasa-arvo

Kaikenikäisten naisten ja miesten tasa-arvo on ehdottoman tärkeää kestävän kehityksen kannalta. Sillä on kerrannaisvaikutusta köyhyiden poistamisessa ja se mahdollistaa demokraattisten yhteiskuntien kehittämisen ihmisoikeuksien, sosiaalisen oikeudenmukaisuuden ja kestävyiden pohjalta. Lisäksi sukupuolten tasa-arvo on suoraan yhteydessä varallisuuden kasvuun, vakauteen ja parempiin tuloksiin esimerkiksi terveydenhuollossa ja koulutuksessa. EU ja sen jäsenvaltiot näkevät naisten ja tyttöjen edustavan kehitys- ja muutosvoimaa ja toimivan tärkeässä roolissa rauhanrakentamisessa ja konfliktinratkaisussa ja humanitaarisissa toimissa.

Kuitenkin monilta naisilta ja tytöiltä puuttuu edelleen oikeuksia, resursseja ja ääni. Sukupuolten eriarvoisuudella on yhtymäkohtia muihin ulkopuolelle jäämisen muotoihin. Naisten ja tyttöjen etenemisen ja sukupuolten tasa-arvon edistäminen vaatii työskentelemistä poikien, miesten, tyttöjen ja naisten kanssa oikeuksien, tasa-arvon ja yhteiskuntaroolien ymmärtämiseksi. Tämä vaatii myös työskentelyä yhteiskunnan keskeisten toimijoiden, kuten opettajien, uskonnollisten ja yhteisöjen johtajien kanssa tyttöihin ja naisiin kohdistuvan syrjinnän poistamiseksi.

EU ja sen jäsenvaltiot varmistavat, että sukupuolinäkökulma sisällytetään järjestelmällisesti kaikkiin politiikanaloihin kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamiseen keskeisesti vaikuttavana tekijänä. Ne vauhdittavat pyrkimyksiään saavuttaa sukupuolten tasa-arvo ja naisten voimaantuminen siten, että syvennetään monien sidosryhmien kumppanuuksia ja vahvistetaan valmiuksia sukupuolitietoiseen budjetointiin ja suunnitteluun sekä varmistetaan naisten ja naisjärjestöjen aktiivinen osallistuminen päätöksentekoon.

35. Kulttuuri mahdollistaa kehityksen ja on myös sen tärkeä elementti, joka voi helpottaa sosiaalista osallisuutta, sananvapautta, identiteetin muodostumista, kansalaiskysymyksissä voimaannuttamista ja konfliktien ehkäisemistä lujittaen samalla talouskasvua. EU ja sen jäsenvaltiot korostavat, että EU:ta ohjaavat kaikkien ihmisarvojen yleismaailmallisuus, jakamattomuus sekä keskinäinen riippuvuus ja yhteys, ja edistävät kulttuurien välistä vuoropuhelua ja yhteistyötä, kulttuurista moninaisuutta ja suojelevat kulttuuriperintöä, edistävät kulttuurialaa ja luovia toimialoja ja tukevat kulttuuripolitiikkoja siellä, missä ne tuovat kestävästä kehitystä, paikalliset olosuhteet huomioon ottaen.
36. EU ja sen jäsenvaltiot pyrkivät vähentämään hyvinvointitulosten eriarvoisuutta ja edistämään yhtäläisiä mahdollisuuksia kaikille. Näin toimimalla ne auttavat suoraan köyhimpiä ja haavoittuvimmassa asemassa olevia väestönosia ja edistävät osaltaan osallistavaa ja kestävästä kasvua vaarantamatta tulevien sukupolvien mahdollisuuksia tyydyttää omat tarpeensa. Talouskasvusta tulee kestävästä ja köyhiä paremmin hyödyttävää, kun siitä tehdään osallistavaa. Voidakseen puuttua lisääntyvään taloudelliseen ja sosiaaliseen eriarvoisuuteen EU ja sen jäsenvaltiot tukevat kansallisia kehityspolkuja, joissa maksimoidaan positiiviset yhteiskunnalliset tulokset ja vaikutukset. Ne tekevät kumppanimaiden kanssa yhteistyötä progressiivisen verotuksen ja sellaisten uudelleenjakoon perustuvien julkisten politiikkojen tukemiseksi, joissa otetaan asianmukaisesti huomioon kasvun synnyttämien hyötyjen onnistuneempi jakaminen, vaurauden ja säällisten työpaikkojen synnyttäminen ja tuotannontekijöiden, kuten maan tai rahoituksen ja inhimillisen pääoman, saatavuuden parantaminen.
37. Eriarvoisuuden poistamiseksi EU ja sen jäsenvaltiot myös tukevat tehokkaita, kestäviä ja oikeudenmukaisia sosiaalisen suojelun järjestelmiä, joilla taataan perustoimeentulo, ehkäistään palaaminen äärimmäiseen köyhyyteen ja parannetaan selviytymiskykyä. Ne arvioivat taloudellisen ja sosiaalisen eriarvoisuuden taustatekijöitä ja suuntauksia ja kehittävät välineitään ja toimintatapojaan, jotta niillä voidaan tehokkaammin puuttua eriarvoisuuteen. EU ja sen jäsenvaltiot valtavirtaistavat eriarvoisuuden vähentämisen kehitysyhteistyössään ja tukevat innovatiivisia sosiaalisia käytäntöjä.

38. EU ja sen jäsenvaltiot kehittävät varsinkin haavoittuvien väestönosien kykyä selviytyä ympäristön ja talouden häiriöistä, luonnononnettomuuksista, ihmisen aiheuttamista katastrofeista, konflikteista ja globaaleista terveysuhkista. Ne sisällyttävät toimiinsa järjestelmällisesti selviytymiskyvyn sen varmistamiseksi, että yksilöt, yhteisöt, instituutiot ja maat voivat valmistautua paremmin stressitilanteisiin ja häiriöihin, kestää niitä, sopeutua niihin ja toipua niistä nopeasti ilman, että pitkän aikavälin kehitysnäkymät vaarantuvat. Näin toimitaan myös katastrofin jälkeisessä toipumisessa, kunnostustoimissa ja jälleenrakentamisessa. On syytä varmistaa tiiviimpi yhteistyö ja täydentävä toiminta kehitysyhteistyön ja humanitaarisen avun toimijoiden välillä riskejä ja haavoittuvuustekijöitä koskevan yhteisen analyysin pohjalta.
39. Muuttoliike on monitahoinen, maailmanlaajuinen ja pitkäaikainen ilmiö, joka edellyttää huolella suunniteltuja, tasapainoisia, kestäviä ja näyttöön perustuvia politiikkatoimia, joissa on otettava huomioon kansallinen toimivalta ja jotka etenkin eivät saa vaikuttaa SEUT-sopimuksen 79 artiklan 5 kohdan mukaiseen jäsenvaltioiden oikeuteen päättää siitä, kuinka paljon kolmansista maista tulevia kolmansien maiden kansalaisia päästetään niiden alueelle hakemaan työtä. Hyvin hallittuina muuttoliikkeellä ja liikkuvuudella voi olla myönteistä vaikutusta osallistavaan kasvuun ja kestävään kehitykseen. Laillinen muuttoliike ja liikkuvuus voivat tuoda hyötyä tietojen, taitojen ja tuotantovalmiuksien siirtoina muuttajille itselleen, heidän perheilleen sekä lähtö- ja kohdemaille. Samanaikaisesti laitton muuttoliike voi aiheuttaa merkittäviä haasteita ja vaikuttaa kielteisesti lähtö-, kauttakulku- ja kohdemailhin. Muuttoliikkeestä on tullut entistä polttavampi kysymys sekä kehitysmailla että kehittyneillä maille. Joissakin tapauksissa muuttajayhteisöiltä evätään ihmisoikeudet ja pääsy terveydenhuoltoon ja koulutukseen. He ovat myös vaarassa joutua pakkotyön tai ihmiskaupan uhreiksi. Vahvempi sitoutuminen helpottaa turvallista, hallittua, sääntöjenmukaista ja vastuullista muuttoliikettä ja ihmisten liikkuvuutta, myös suunniteltujen ja hyvin hallittujen muuttoliikepolitiikkojen täytäntöönpanon ansiosta.

40. Muuttoliikkeen hallinta on monialainen haaste, jota on lähestyttävä kehitystyön, hyvän hallinnon, turvallisuuden, ihmisoikeuksien, työllisyyden, terveyden, koulutuksen, maatalouden, ruokaturvan, sosiaalisen suojelun ja ympäristön sekä ilmastonmuutoksen näkökulmasta. Kumppanuuskehityksen puitteissa EU ja sen jäsenvaltiot käsittelevät muuttoliikkeen ja pakkomuuton eri näkökohtia – ihmismassakuljetus ja ihmiskauppa, rajavalvonta, rahälähetys, puuttuminen perimmäisiin syihin, kansainvälinen suojelu ja palauttaminen, takaisinotto sekä uudelleenkotoutus – kokonaisvaltaisesti keskinäisen vastuuvuorollisuuden pohjalta ja noudattaen kaikilta osin humanitaarisia ja ihmisoikeuksiin liittyviä velvoitteita. EU ja sen jäsenvaltiot käsittelevät muuttoliikettä paremmin koordinoitulla, kokonaisvaltaisella ja jäsenmäärällä tavalla maksimoiden synergiat ja soveltaen tarvittavaa vipuvaikutusta, joka saadaan aikaan käyttämällä EU:n kaikkia keskeisiä politiikkoja, välineitä ja työkaluja, kehitys ja kauppa mukaan luettuina. Näillä tehostetuilla toimilla EU ja sen jäsenvaltiot tukevat aktiivisesti yhteisen Vallettan toimintasuunnitelman 2015 täytäntöönpanoa sekä muuttoliikettä ja pakolaisia koskevia YK:n Global Compact -aloitteita pakolaisista ja siirtolaisista vuonna 2016 annettuun New Yorkin julistukseen sisältyvän kehotuksen mukaisesti.
41. Kehityspolitiikalla EU ja sen jäsenvaltiot pyrkivät puuttumaan laittoman muuttoliikkeen perimmäisiin syihin ja esimerkiksi osaltaan vaikuttamaan muuttajien kestävään integroitumiseen vastaanottajamaissa ja vastaanottajayhteisöissä ja auttamaan lähtö- tai kauttakulkumaihin palaavien muuttajien sosioekonomisen integroitumisen varmistamisessa. Tällaisiin toimiin kuuluvat investointien, kaupan ja innovoinnin edistäminen kumppanimaissa kasvu- ja työllistymismahdollisuuksien lisäämiseksi, mukaan lukien maastaan pois muuttaneiden sitouttaminen, sosiaali- ja koulutusjärjestelmien tukeminen sekä yhteistyö yksityissektorin ja muiden kumppaneiden kanssa rahälähetysten kustannusten alentamiseksi ja nopeampien, halvempien ja turvallisempien siirtojen edistämiseksi sekä lähde- että vastaanottajamaissa, jolloin saadaan hyödynnettyä siirtojen kehityspotentiaali.

Liikkuvuus ja muuttoliike

Agenda 2030:ssa tunnustetaan yksiselitteisesti muuttoliikkeen ja liikkuvuuden myönteinen vaikutus osallistavaan kasvuun ja kestäväan kehitykseen. Muuttajat ovat merkittäviä globaalin talouden tukijoita erityisesti rahalähetystensä kautta. Muuttoliikkeen hallinta sen kaikissa muodoissaan on sitten kyse laillisesta tai laittomasta muuttoliikkeestä edellyttää lyhyen ja pitkän aikavälin monialaisia toimia, politiikkoja ja lainsäädäntökehyksiä, jotta voidaan täyttää niin muuttajien kuin heidät vastaanottavien yhteisöjen tarpeet ja varmistaa muuttajien suojelu. On selvää, että kehitysmaissa haasteita on valtava määrä. Vallettan huippukokouksessa marraskuussa 2015 hyväksyttiin kunnianhimoinen toimintasuunnitelma, mikä on merkittävä askel eteenpäin.

EU ja sen jäsenvaltiot vauhdittavat pyrkimyksiään ratkaista laittoman muuttoliikkeen ja pakkomuuton perimmäisiä syitä ja edistää muuttoliikkeen parempaa hallintaa kumppanimaissa joka suhteessa. Ne nostavat muuttoliikkeen keskeiselle sijalle EU:n ulkopoliittisessa vuoropuhelussa muun muassa suunnittelemalla räätälöityjä toimia ja vahvistettuja kumppanuuksia avoimella ja demokraattisella tavalla.

42. EU ja sen jäsenvaltiot tukevat pitkään siirtyneinä olleiden henkilöiden ihmisarvoa ja selviytymiskykyä ja heidän osallistumistaan vastaanottajamaiden ja -yhteisöjen talous- ja yhteiskuntaelämään, koska siirtymään joutuneiden henkilöiden taidot ovat siirrettävissä olevaa osaamista, jota he tarvitsevat selviytyäkseen ja rakentaakseen elämänsä uudelleen ja antaakseen panoksensa vastaanottajayhteisöissä. EU ja sen jäsenvaltiot soveltavat oikeusperustaista lähestymistapaa ja kiinnittävät erityishuomiota naisiin, yksin tai huoltajan seurassa oleviin alaikäisiin ja erittäin haavoittuvassa asemassa oleviin henkilöihin. Ne suojelevat pidempikestoisia sosiaalisia rakenteita ja huomioivat henkilöt, jotka ovat jo pitkään olleet siirtyneinä asuinseudultaan, laajemmassa kehitystyön suunnittelussa, myös siten, että heillä on mahdollisuus koulutukseen ja ihmisarvoisiin työpaikkoihin.

2.2 Maapallo – ympäristönsuojelu, luonnonvarojen hoito ja ilmastomuutoksen hallinta

43. Ihmisten hyvinvointi ja selviytymiskykyiset yhteiskunnat ovat riippuvaisia terveestä ympäristöstä ja toimivista ekosysteemeistä. Ympäristön pilaantuminen, ilmastomuutos, äärimmäiset sääolot ja luonnon tai ihmisen aiheuttamat katastrofit voivat mitätöidä kehityshyödyt ja talouskehityksen etenkin köyhien osalta. Se voi lisätä haavoittuvuutta ja tarpeita, vaarantaa rauhan ja vakauden sekä aiheuttaa laajamittaista muuttoliikettä. Ympäristönäkökohdat on otettava varsinaisten ympäristöalan toimien lisäksi huomioon kaikilla kehitysyhteistyön aloilla muun muassa toteuttamalla ennakoivia toimia. EU ja sen jäsenvaltiot edistävät resurssitehokkuutta ja kestäviä kulutus- ja tuotantotapoja, muun muassa kemikaalien ja jätteiden kestävää hallintaa, talouskasvun ja ympäristön pilaantumisen välisen kytköksen katkaisemiseksi ja kiertotalouteen siirtymisen mahdollistamiseksi. Menestyksen kannalta avaintekijöitä ovat myös vastuullinen yksityissektori ja "saastuttaja maksaa" -periaatteen järjestelmällinen soveltaminen. Ne auttavat luomaan valmiuksia ympäristön kestävyiden ja ilmastomuutostavoitteiden sekä vihreän kasvun tavoittelun sisällyttämiseksi kansallisiin ja alueellisiin kehitysstrategioihin. Lisäksi ne parantavat tieteen, teknologian ja innovoinnin hyödyntämistä ympäristön kestävyiden edistämisessä ja kehottavat kumppaneitaan käyttämään eurooppalaisten ja kansainvälisten maanseurantaohjelmien välityksellä saatavia kattavia tietoja sellaisten näyttöön perustuvien päätösten tukena, joissa huomioidaan ympäristön tila.

44. EU ja sen jäsenvaltiot tukevat luonnonvarojen säilyttämistä ja kestävää hoitoa ja käyttöä sekä biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemien, muun muassa metsien, valtamerien sekä rannikko- ja jokialueiden, säilyttämistä ja kestävää hyödyntämistä ekosysteemipalvelujen tarjoamiseksi. Kansainvälisten sitoumusten mukaisesti ne pyrkivät torjumaan laitonta puunkorjuuta ja siihen liittyvää kauppaa, maaperän ja metsien tilan heikkenemistä, aavikoitumista, kuivuutta ja biologisen monimuotoisuuden köyhtymistä. Ne edistävät luonnonvarojen kestävästä hoidosta saatavia oheishyötyjä, kuten parempaa kykyä sietää ilmastonmuutoksen vaikutuksia ja sopeutua niihin. Ne huolehtivat kestävyysnäkökulman huomioimisesta kaikilla yhteistyöaloilla ja lisäävät ympäristötietoisuutta kumppaneidensa kanssa käymässään vuoropuhelussa. EU ja sen jäsenvaltiot edistävät luonnonpääoman tilinpidon käyttöä. Ne tukevat luonnonvarojen kestävässä hoidossa parempaa hallintotapaa ja valmiuksien kehittämistä, mihin kuuluu myös metsien laittoman käytön torjunta. Lisäksi ne tukevat paikallisten sidosryhmien osallistumista ja kaikkien ihmisten oikeuksien, myös alkuperäiskansojen ja paikallisyhteisöjen oikeuksien, kunnioittamista. Ne puuttuvat villieläinten salametsästykseen, luonnonvaraisten eläinten ja puun laittomaan kauppaan ja muiden luonnonvarojen laittomaan käyttöön. Ne edistävät meriekosysteemien suojelua ja ennallistamista, jotta valtameristä tulisi terveitä ja tuottavia, valtamerien luonnonvarojen kestävää hoitoa ja kestävää kalataloutta muun muassa parantamalla valtamerien hallinnointia ja kehittämällä sinistä taloutta.

45. EU ja sen jäsenvaltiot ottavat ympäristö- ja ilmastomuutosnäkökohdat osaksi kaikkia kehitysyhteistyöstrategioitaan myös edistämällä hyvää tasapainoa ilmastomuutoksen hillinnän ja siihen sopeutumisen välillä. Ne panevat Agenda 2030:n ja Pariisin ilmastopimuksen täytäntöön koordinoituilla ja johdonmukaisilla toimilla pyrkien hyödyntämään synergiat mahdollisimman laajasti. Ne tukevat sellaisia kansallisia strategioita, myös ministeriöiden välistä suunnittelua ja ohjelmatyötä, joilla edistetään selviytymiskykyä, vähennetään ilmastoriskejä ja osallistutaan päästöjen vähentämiseen kansallisesti määriteltyjen panosten mukaisesti. Tässä yhteydessä ne ottavat huomioon kehitysmaiden, erityisesti vähiten kehittyneiden maiden ja pienten kehittyvien saarivaltioiden, kohtaamat haasteet. Ne edesauttavat paikallisten ilmastotoimijoiden kehittymistä sekä levittävät ja laajentavat aktiivisesti parhaita käytäntöjä koskevia hankkeita, esimerkiksi tukemalla monien sidosryhmien foorumeita. Myös Pariisin sopimuksen oikeudellinen sitovuus ja vaatimus kansallisesti määriteltyjen panosten laatimisesta voivat tukea Agenda 2030:een liittyvää kehitystyön suunnittelua kansallisella tasolla.

Kestävä energia ja ilmastonmuutos

Energia on erittäin tärkeä kehityksen mahdollistaja ja keskeinen osa maapallon kannalta kestäviä ratkaisuja. Kehitysmaat tarvitsevat energiaa osallistavan kasvun edistämiseksi ja elintason parantamiseksi edelleen. Kestävään energiaan kohdistuvilla investoinneilla voidaan varmistaa puhtaan veden, puhtaiden ruoanvalmistustapojen, koulutuksen ja terveydenhuollon saatavuus ja lisätä sitä, luoda työpaikkoja ja tukea paikallisia yrityksiä ympäristöystävällisellä tavalla.

EU ja sen jäsenvaltiot edistävät edelleen kolmea toisiinsa liittyvää tavoitetta seuraavasti: korjataan puutteet energian saatavuudessa; parannetaan energiatehokkuutta ja kehitetään uusiutuvaa energiatuotantoa, jotta saadaan aikaan kestävä tasapaino energiatuotannon ja kulutuksen välillä; ja edistetään maailmanlaajuisia toimia ilmastonmuutoksen torjumiseksi Pariisin sopimuksen ja siihen liittyvien, sopimuspuolten esittämien kansallisesti määriteltyjen panostusten mukaisesti. EU ja sen jäsenvaltiot torjuvat energiaköyhyyttä osallistumalla kohtuuhintaisten, nykyaikaisten, luotettavien ja kestävien energiapalvelujen yleisen saatavuuden varmistamiseen uusiutuvaa energiaa ja energiatehokkuutta suosien. Puhdasta ja uusiutuvaa energiaa voidaan saada yhteisöjohtoisista, verkon ulkopuolisiin ja miniverkkoihin perustuvista ratkaisuista, jotka mahdollistavat energian saatavuuden maaseutukohteissa.

EU ja sen jäsenvaltiot myös edistävät ympäristöllisesti haitallisten fossiilisten polttoaineiden tuen asteittaista lakkauttamista, vakaita ja avoimia energiamarkkinoita, älykkäiden verkkojen käyttöönottoa ja digitaaliteknologian hyödyntämistä kestäväen energiahuollon varmistamiseksi. Tämä tehostettu strategia kulkee käsi kädessä EU:n jatkaman toiminnan kanssa, joka vastaa sen maailmanlaajuisia johtoasemaa ilmastotoimissa, joilla kolmansia maita tuetaan ilmastonmuutoksen torjumisessa ja siirtymisessä vähäpäästöiseen ja ilmastonkestävään talouteen.

46. Turvallisten ja puhtaiden energiapalvelujen yleinen saatavuus edellyttää niin suuria investointeja, että toimijoitakin tarvitaan paljon. EU ja sen jäsenvaltiot lisäävät energian kysynnän hallintaa, energiatehokkuutta, uusiutuvaa energiantuotantoa ja puhtaan teknologian kehitystä ja siirtoa koskevaa yhteistyötä kaikkien asianomaisten sidosryhmien, myös yksityissektorin kanssa. Ne tukevat sääntelykehysten parantamista siten, että ne suosivat kilpailukykyistä ja kestävää energia-alaa ja yksityisen rahoituksen hankkimista. Näin kootaan lisävaroja, myös yksityiseltä sektorilta ja hyödyntämällä innovatiivisia rahoitusaloitteita ja -välineitä. Afrikan ja EU:n naapurialueiden tukeminen tässä energiakäänneessä on yksi EU:n energiaunionin perustamisedellytys.

2.3 Vauraus – osallistavaa ja kestävää kasvua ja työpaikkoja

47. Osallistava ja kestävä kasvu edellyttää säällisten työpaikkojen luomista varsinkin naisille ja nuorille. Jaettu vauraus ja kasvu tuovat inhimillistä hyvinvointia ja ihmisarvoa. Osallistava ja kestävä kasvu kehittää pitkän aikavälin selviytymiskykyä kumppanimaissa luomalla haavoittuville ja riskialttiimmille väestöryhmille mahdollisuuksia päästä osalliseksi vauraudesta ja säällisistä työpaikoista ja hyötyä niistä. EU ja sen jäsenvaltiot edistävät sellaista talouden muutosta, joka luo ihmisarvoisia työpaikkoja, kasvattaa tuotantokykyä, synnyttää riittävästi tuloja julkisia palveluja ja sosiaalista suojelua varten, vaalii kestäviä arvoketjuja ja monimuotoisuutta sekä kestävää teollistumista. Siihen kuuluu kestävien kulutus- ja tuotantotapojen edistäminen kiertotaloudessa, mukaan lukien myrkyttömien materiaalikiertojen edistäminen, resurssitehokkuus sekä siirtyminen vähäpäästöisiin ja ilmastokestäviin toimintatapoihin.

48. EU ja sen jäsenvaltiot tunnustavat mikro- sekä pienten ja keskisuurten yritysten roolin kestävän kehityksen mahdollistajina ja keskeisinä toimijoina köyhyyden torjunnassa. Mikro- ja pk-yritykset luovat kasvua, työllisyyttä, innovointia ja sosiaalista kehitystä. EU ja sen jäsenvaltiot tukevat toiminnallisia ja innovatiivisia toimenpiteitä kehityspolitiikan avulla tarkoituksena lisätä mikro- ja pk-yritysten osuutta käytännön toimien toteutuksessa kentällä ja saada käyttöön niiden muutospotentiaali. Ne tulevat helpottamaan mikro- ja pk-yritysten asiaankuuluvaa tiedonsaantia EU:ssa ja kumppanimaissa ja yhdistämään ne onnistuneemmin toimitus- ja arvoketjuihin pyrkien korjaamaan mikro- ja pk-yritysten rahoitusvajeet. Ne kannustavat EU:n ja kumppanimaiden tai -alueiden mikro- ja pk-yritysten välistä vaihtoa ja vuoropuhelua.

Investoinnit ja kauppa

Kestävä kehitys vaatii kestäviä julkisia ja yksityisiä investointeja. Ne auttavat talouden monipuolistamisessa, lisäävät kasvua ja säällisiä työpaikkoja, tuottavat innovatiivisia tuotteita ja palveluja, yhdistävät kehitysmaiden taloudet alueellisiin ja maailmanlaajuisiin arvoketjuihin, edistävät alueellista yhdentymistä ja kauppaa ja täyttävät sosiaalisia tarpeita. Agenda 2030 ja Addis Abeban toimintaohjelma muodostavat kehyksen, jonka puitteissa vastuullisilla investoinneilla voidaan edistää kestävä kehitystä sen kaikissa ulottuvuuksissa.

EU ja sen jäsenvaltiot pyrkivät lisäämään investointeja yhdistämällä kestävän kehityksen rahoituksen, kestävien hankkeiden suunnitteluun ja investointien houkutteluun tarkoitettua teknisen avun sekä toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on parantaa talouden ohjausjärjestelmää ja liiketoimintaympäristöä, torjua korruptiota sekä tehdä yhteistyötä yksityissektorin kanssa. EU ja sen jäsenvaltiot tukevat myös vähäpäästöiseen ja ilmastokestävään vihreään talouteen tehtävien yksityisten ja julkisten investointien lisäämistä.

Eräs keskeinen kanava näille toimille tulee olemaan suunniteltu Euroopan ulkoinen investointiohjelma, joka sisältää takuut investointien riskiprofiilin madaltamiseen kehitysmaissa ja näin synnyttää lisärahoitusta erityisesti yksityissektorilta. Se edistää kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamista auttaen näin puuttumaan laittoman muuttoliikkeen perimmäisiin syihin.

Lisäksi Euroopan unioni jatkaa kauppapolitiikassaan sen varmistamista, että kehitysmaat ja erityisesti kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevat maat, saavat osakseen osallistavan kasvun ja kestävän kehityksen tuomat hyödyt vastineeksi laajemmasta osallistumisesta alueelliseen yhdentymiseen ja monenväliseen kauppajärjestelmään.

49. EU ja sen jäsenvaltiot auttavat sellaisen paremman liiketoimintaympäristön luomisessa kehitysmaihin, jossa otetaan huomioon kansainväliset ihmisoikeusnormit ja -periaatteet. Ne osallistuvat osallistavan taloudellisen toiminnan edellytysten parantamiseen tukemalla kestävämpiä politiikkoja ja sääntelykehyksiä, ihmisoikeuksia, työelämän perusnormit ja due diligence -vaatimukset mukaan luettuina, suotuisampia liiketoimintaympäristöjä, uusia liiketoimintamalleja ja parempaa hallintokapasiteettia. Ne edistävät laajoja mahdollisuuksia rahoitus- ja mikrorahoituspalveluihin myös naisille, köyhille sekä mikro- ja pk-yrityksille. Lisäksi ne edistävät paikallistason palveluja sekä osallistavia ja vihreitä liiketoimintamalleja tarjoavia yksityissektorin aloitteita ja yhteiskunnallisia yrityksiä, osuuskuntia sekä naisten ja nuorten yrittäjyyttä. Ne edistävät kestäviä ja avoimia julkisia hankintoja tukeakseen kestävä kehitystä sekä helpottaakseen mikro- ja pk-yritysten mahdollisuuksia osallistua julkisiin hankintoihin. Julkisen sektorin investoinnit tutkimukseen ja innovointiin sekä tiede- ja teknologiayhteistyöhön voivat nekin auttaa yksityissektorin investointien houkuttelemisessa ja edistää osallistavaa kestävä kasvua kehitysmaissa.
50. Rahanpesu, korruptio, laittomat rahoitusvirrat, veropetokset ja veronkierto heikentävät edelleen kestävä kehitystä, mikä vahingoittaa suhteettoman paljon kehitysmaita. EU ja sen jäsenvaltiot tekevät kumppanimaiden kanssa yhteistyötä progressiivisen verotuksen, korruptionvastaisten toimien ja uudelleenjakoon perustuvan julkisten varojen käytön edistämiseksi ja laittomiin rahoitusvirtoihin puuttumiseksi, jotta kaikilla olisi mahdollisuus laadukkaisiin peruspalveluihin.
51. EU ja sen jäsenvaltiot yhdistävät yksityissektorin osaamisen ja resurssit kauppaa tukevaan kehitysapuun, kaupan alan politiikkoihin ja -välineisiin ja talousdiplomatiaan. Tukeakseen Agenda 2030:n toteuttamista ne edistävät kauppaa tukevaa kehitysapua, jotta kehitysmaiden kaupan ja tuotantokapasiteetin tarpeet voitaisiin ottaa paremmin huomioon. Vähiten kehittyneiden maiden (LDC) ja kehittyvien sisämaavaltioiden, joille kaupan helpottaminen ja kaupan infrastruktuuri ovat keskeisiä kehitystä edistäviä tekijöitä, sekä pienten kehittyvien saarivaltioiden tarpeet olisi otettava huomioon.

52. EU ja sen jäsenvaltiot edistävät ja helpottavat kestävästä kehitystä tukevaa kauppaa ja investointeja kehitysmaissa. EU jatkaa kaupan ja alueellisen yhdentymisen edistämistä keskeisenä keinona edistää kasvua ja vähentää köyhyyttä kehitysmaissa. "Kaikkien kauppa"-strategiaa toteuttamalla EU ja sen jäsenvaltiot tukevat kauppakumppaneitaan, myös talouskumppanuussopimusten avulla, kestävästä kehityksen huomioon ottamisessa kauppapolitiikan kaikilla tasoilla. Kehitystä tukevaa politiikkajohdonmukaisuutta koskevien sitoumusten mukaisesti kehittämiseen suunnattava tuki käytetään tarvittaessa sen varmistamiseen, että kauppasopimuksiin sisältyvät kauppa ja kestävästä kehitystä koskevat määräykset pannaan täytäntöön ja hyödynnetään tehokkaasti. EU ja sen jäsenvaltiot edistävät osallistavaa ja kestävästä talouskasvua ja auttavat kolmansia maita omaksumaan kasvumalleja, joissa otetaan huomioon resurssien niukkuus ja ilmastotoimet. Tämä tarkoittaa myös, että edistetään kestäviä arvoketjuja sekä ympäristö- ja sosiaalisia normeja.
53. Yksityissektori voi edistää Agenda 2030:n täytäntöönpanoa. EU ja sen jäsenvaltiot edistävät tiiviissä yhteistyössä Euroopan investointipankin kanssa yksityisen kehitysrahoituksen hankintaa. Ne puhuvat myös yksityisen sektorin vastuuvollisuuden puolesta aloilla, joilla on huomattavaa potentiaalia tehdä kehityksestä kestävä. Näitä aloja ovat kestävä maatalous, turvallinen ja puhdas energia, integroitu vesivarojen hoito, häiriönsietokykyinen infrastruktuuri, terveydenhuolto, kestävä matkailu, vihreä talous ja kiertotalous, tietoliikenne sekä digitaalitekнологia.

54. EU ja sen jäsenvaltiot tekevät yhteistyötä yksityissektorin sekä työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen kanssa edistääkseen vastuullisia, kestäviä ja tuloksellisia toimintatapoja myös työmarkkinavuoropuhelun puitteissa. Agenda 2030:n täytäntöönpanoa voi edistää merkittävällä tavalla reilun, avoimen ja eettisen kaupan tukeminen – myös kehitysmaiden pienten tuottajien kanssa – sekä se, että monenlaiset EU:n yritykset, joilla on toimitusketjuja kehitysmaissa, omaksuisivat useammin vastuullisia ja osallistavia liiketoimintamalleja ja käytäntöjä tiiviissä yhteistyössä julkisten ja yksityisten sidosryhmiensä kanssa.
- Kansainvälisesti hyväksytyistä ihmisoikeusnormeista ja kestävästä kehityksestä, avoimuudesta ja yritysten yhteiskuntavastuusta koskevista sitoumuksista on tehtävä osa liiketoimintamallia erilaisin keinoin, kuten jakamalla parhaita käytäntöjä. Tämä koskee myös julkisia ja yksityisiä kumppanuuksia ja rahoituslähteiden yhdistämistä. Tähän kuuluu myös se, että varmistetaan luonnonvarojen, kuten mineraalien ja puun, kestävä hoito ja käyttö. EU ja sen jäsenvaltiot tukevat jatkossakin vastuullista liiketoimintaa ja toimitusketjujen vastuullista hallintaa niin, että kunnioitetaan maa- ja metsätalouden oikeuksia ja varmistetaan ihmisoikeuksien ja työntekijän oikeuksien kunnioittaminen, varainhoidon moitteettomuus, ympäristönormien noudattaminen ja esteettömyys. Ne pyrkivät estämään ihmisoikeusloukkaukset ja edistämään yritystoimintaa ja ihmisoikeuksia koskevia YK:n ohjaavia periaatteita. Ne edistävät ihmisarvoiset työskentelyolosuhteet ja palkkatason takaavia, erityisesti Kansainvälisen työjärjestön määrittelemiä työelämän normeja, niin virallisella kuin epävirallisellakin sektorilla, muun muassa tukemalla siirtymistä epävirallisesta taloudesta viralliseen talouteen ja torjumalla lapsityövoiman käyttöä.

55. Kestävä maatalous, kalatalous ja vesiviljely ovat köyhyyden poistamisen ja kestävän kehityksen kannalta avainasemassa. Ne ovat välttämättömiä nälkäongelman poistamiseksi ja ruokaturvan varmistamiseksi. Maailman köyhistä kaksi kolmasosaa saa toimeentulonsa maataloudesta, ja monet kehitysmaat ovat erittäin riippuvaisia kaupasta, jota käydään vain muutamalla perushyödykkeellä. Pienviljelijöiden, kuten perheviljelijöiden ja paimentolaisten tukemisella on edelleen tärkeä asema, koska se lisää merkittävästi ruokaturvaa ja torjuu maaperän eroosiota ja biologisen monimuotoisuuden köyhtymistä ja tarjoaa työtä. EU ja sen jäsenvaltiot tukevat kestävään metsänhoitoon, osallistuvaan laidunmaiden hoitoon ja tasapuolisiin maa- ja metsätalouteen liittyviä hallinnollisia parannuksia, erityisesti naisten osalta, kunnioittaen paikallisväestöjen ja alkuperäiskansojen oikeuksia, vakiintuneen tavan mukainen maankäyttö ja veden saanti mukaan luettuina. Ne edistävät viljelijäjärjestöjen ja -osuuskuntien perustamista, jotta muun muassa perheviljelmien tuottavuuden parantamiseen, maankäyttöoikeuksiin ja perinteisiin viljelijöiden omiin siemenjärjestelmiin liittyvät kysymykset voitaisiin ratkaista. Ne parantavat ihmisten ja kasvien terveyden perusedellytyksiä. EU ja sen jäsenvaltiot pyrkivät kehittämään kumppanimaissa maatalousmarkkinoita ja arvoketjuja, jotka hyödyttävät köyhiä ja kannustavat maatalousteollisuutta luomaan työpaikkoja ja lisäarvoa. Tähän liittyy nuorten integroiminen ja naisten voimaannuttaminen sekä tutkimuksen ja innovoinnin edistäminen. Kestävään maatalouteen ja maatalouselintarvikealaan on tehtävä investointeja, jotta voidaan monipuolistaa paikallisia ja alueellisia tuotantojärjestelmiä, ehkäistä virheravitsemusta, parantaa tuottavuutta ja lisätä säällisten työpaikkojen määrää ympäristöä vahingoittamatta. Monissa kehitysmaissa ja erityisesti Afrikassa tarvitaan mittavia julkisen ja yksityissektorin investointeja kestävään maatalouteen ja siihen liittyvään infrastruktuuriin. Näiden investointien ja toimintapoliittisten uudistusten tulee olla vastuullisia, osallistavia ja paikallisväestöä hyödyttäviä.

56. Kestävällä maataloudella ja kestäväillä elintarvikejärjestelmillä, myös kestäväällä kalataloudella, on voitava vastata maapallon kasvavan väestön tarpeisiin suojellen samalla ympäristöä. EU ja sen jäsenvaltiot tukevat agroekologisia käytäntöjä, toimia, joilla vähennetään sadonkorjuun jälkeistä ruokahävikkiä ja ruokajätettä, suojellaan maaperää ja vesivaroja, toimitaan metsäkadon pysäyttämiseksi ja ehkäisemiseksi ja suunnan kääntämiseksi sekä ylläpidetään biologista monimuotoisuutta ja terveitä ekosysteemejä. Kestävän maatalouden ja maaperän mahdollisuuksia kasvihuonekaasupäästöjen hillitsemisessä on hyödynnettävä. Samalla olisi parannettava ilmastonmuutoksen vaikutusten sietokykyä. EU ja sen jäsenvaltiot edistävät kestäviä kalastus- ja vesiviljelykäytäntöjä sekä laittoman kalastuksen, merten pilaantumisen ja ilmastonmuutoksen vaikutusten torjuntatoimia.
57. EU ja sen jäsenvaltiot edistävät jatkossakin tietotekniikan ja viestintäteknologian käyttöä kehitysmaissa tehokkaina osallistavan kasvun ja kestävä kehityksen mahdollistajina. Kehitysmaat ovat ottamassa digitaaliteknologiaa käyttöön ennennäkemättömällä vauhdilla. Heikko yhteenkytkettävyys on yhä suurimpia kehityksen esteitä monissa kehitysmaissa, erityisesti maaseutu- ja syrjäisillä alueilla etenkin Afrikassa. Lisäksi rajallinen kilpailu voi kuitenkin usein haitata saatavuutta ja tehdä teknologiasta liian kallista suurelle osalle väestöstä. EU ja sen jäsenvaltiot pyrkivät digitaalisten ratkaisujen parempaan valtavirtaistamiseen kehityksessä ja edistävät digitaaliteknologian käyttöä tietyillä painopistealoilla (esim. sähköinen hallinto, maatalous, koulutus, vesihuolto, terveydenhuolto ja energia). Ne tukevat digitaalitalouden toimintaedellytyksiä edistämällä vapaata, avointa ja turvallista yhteenliitettävyyttä ja poistavat esteitä, jotta sen koko potentiaali saataisiin palvelemaan kestävä kehitystä. Ne tukevat digitaalista yrittäjyyttä – myös mikroyrityksiä sekä pieniä ja keskusuuria yrityksiä – tavoitteena paikallisen sisällön kehittäminen, innovoinnin edistäminen ja säällisten työpaikkojen luominen. Lisäksi ne tukevat digitaalista lukutaitoa ja osaamista keinona voimaannuttaa ihmisiä, erityisesti naisia ja haavoittuvassa tai syrjäytyneessä asemassa olevia henkilöitä, edistää sosiaalista osallisuutta ja helpottaa heidän osallistumistaan demokraattiseen hallintotapaan ja digitalouteen.

58. EU ja sen jäsenvaltiot tukevat resurssi- ja energiatehokkaampien laadukkaiden infrastruktuurien ja rakennusten suunnittelua, rakentamista ja käyttöä. Ne tukevat kestävien, vähäpäästöisten, yhteenkytkettyjen ja turvallisten liikkumis- ja liikenneverkkojen ja muun häiriöitä sietävän ja ilmastoystävällisen infrastruktuurin, kuten energiaverkkojen, vesijärjestelmien ja jätehuoltojärjestelmien, kehittämistä keinona edistää tasapuolista ja kohtuuhintaista saatavuutta kaikille sekä kasvua, kauppaa ja investointeja. Ne sisällyttävät kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisen järjestelmällisesti infrastruktuurihankkeisiin.
59. EU ja sen jäsenvaltiot toistavat, että kumppanimaissa on noudatettava tarkoin kansainvälisiä ympäristö- ja ydinturvallisuusnormeja.
60. EU ja sen jäsenvaltiot pyrkivät kehittämään kaupunkien potentiaalia kestävän ja osallistavan kasvun ja innovoinnin keskuksina, joissa otetaan huomioon niitä ympäröivät maaseutuyhteisöt ja tasapainoinen alueellinen kehitys. Ne edistävät osallistavaa kestävää kaupunkikehitystä eriarvoisuuden korjaamiseksi kaupungeissa. Siinä toimet kohdistetaan eritoten eniten apua tarvitseviin kuten niihin, jotka elävät epävirallisilla asutusalueilla tai slummeissa. Ne auttavat kumppaneita parantamaan nopeasti kasvavien kaupunkiväestöjen keskuudessa peruspalvelujen tuottamista ja tasapuolista ruokaturvaa, esteettömiä, säällisiä ja kohtuuhintaisia asumisololoja ja elämänlaatua. YK:n uuden kaupunkikehitysohjelman mukaisesti ne edistävät kestävää maankäytön suunnittelua, maakaupan markkinoiden oikeudenmukaista hallintaa, kestävää kaupunkiliikennettä sekä älykkäitä ja turvallisia kaupunkeja, jotka hyödyntävät digitalisaation ja teknologian mahdollisuuksia. Ne edistävät osallistavaa, tasapainoista yhdenmukaista alue- ja kaupunkipolitiikkaa ja monitasoista hallinnollista koordinoitua lujittaen samalla maaseudun ja kaupunkien välisiä siteitä. Ne kehittävät kaupunkien häiriönsietokykyä ja pyrkivät tekemään taloudesta vähäpäästöistä ja ilmastokestävää.

2.4 Rauha – rauhanomaiset ja osallistavat yhteiskunnat, demokratia, tehokkaat ja vastuuvolliset instituutiot, oikeusvaltio ja kaikille yhteiset ihmisoikeudet

61. EU ja sen jäsenvaltiot edistävät kaikkien kumppanuuksiensa ja välineidensä puitteissa kaikissa yhteyksissä ja kaikissa maissa, myös kehitysalan toimilla, kestävän kehityksen ja vakauden perusedellytyksiä eli demokratiaa, hyvää hallintotapaa, oikeusvaltioperiaatetta ja kaikille yhteisiä ihmisoikeuksia, jotka ovat yleismaailmallisia arvoja. Ne tukevat kunkin yhteiskunnan tarpeiden ja tilanteen mukaisia kansallisia pyrkimyksiä luoda kestävä ja demokraattinen valtio, joka kestää ulkoisia ja sisäisiä häiriöitä, ja puuttua haavoittuvuuksiin kuten eriarvoisuuteen.

Hyvä hallinto, demokratia, oikeusvaltio ja ihmisoikeudet

Hyvä hallinto, demokratia ja oikeusvaltio ovat kestävän kehityksen elinehtoja. Oikeusvaltioperiaate on kaikkien perusoikeuksien suojelun ennakkoodellytys. Tehokkaat hallintoinstituutiot ja -järjestelmät, jotka vastaavat kansalaisten tarpeisiin, tuottavat olennaiset palvelut ja edistävät osallistavaa kasvua, ja osallistavissa poliittisissa prosesseissa kansalaiset voivat pitää virkamiehiä vastuuvollisina kaikilla tasoilla.

EU ja sen jäsenvaltiot edistävät vastuuvollisia ja avoimia instituutioita, esimerkiksi kansallisia parlamentteja, ja lisäävät osallistavaa päätöksentekoa ja tiedon yleistä saatavuutta. Ne edistävät riippumattomia ja puolueettomia tuomioistuimia ja tukevat oikeudenmukaista oikeudenkäyttöä, johon kuuluu muun muassa oikeusavun saatavuus. Ne tukevat valmiuksien kehittämistä sellaisten vahvojen instituutioiden ja monitasoisen hallinnon luomiseksi, johon myös haavoittuvassa asemassa olevat henkilöt ja vähemmistöt voivat osallistua kansallisten, alueellisten ja paikallisten hallintoelinten välisten kumppanuuksien avulla ja hyödyntämällä digitaalisten ratkaisujen tarjoamia mahdollisuuksia. Ne tukevat aloitteita korruption torjumiseksi sekä avoimuuden ja vastuuvollisuuden lisäämiseksi julkisessa rahoituksessa ja julkisten palvelujen tuottamisessa.

62. EU ja sen jäsenvaltiot tukevat kansalaisyhteiskunnan avoimia ja suotuisia toimintaedellytyksiä, osallistavia toimintamalleja ja päätöksenteon avoimuutta kaikilla tasoilla. Ne tukevat jatkossakin osallistavia, avoimia ja uskottavia vaaleja antamalla oikea-aikaista tukea kaikissa vaalisyklin vaiheissa sekä edistävät demokraattisia ja vastuuvollisia poliittisia puolueita ja kansalaisten aktiivista osallistumista vaaliprosessin kaikkiin vaiheisiin. EU:n riippumattomat vaalitarkkailuvaltuuskunnat ovat tässä tärkeitä. EU ja sen jäsenvaltiot tukevat ja edistävät demokraattista hallintotapaa, jolla varmistetaan perusvapauksien, kuten ajatuksen, uskonnon tai vakaumuksen vapauden, kokoontumis- ja yhdistymisvapauden toteutuminen, myös syrjäytyneiden henkilöiden kohdalla, ja jossa toteutuvat yleismaailmalliset ihmisoikeudet, mukaan lukien kansalaisoikeudet sekä poliittiset, taloudelliset, sosiaaliset ja sivistykselliset oikeudet. Ne puoltavat sanan- ja mielipiteenvapautta ja tukevat riippumattomia ja moniarvoisia tiedotusvälineitä, jotka tarjoavat faktoihin ja tietoon perustuvaa laadukasta uutisointia.
63. EU ja sen jäsenvaltiot edistävät tehokkaita, läpinäkyviä, riippumattomia, avoimia ja vastuuvollisia oikeusjärjestelmiä ja tukevat kaikkien pääsyä oikeuspalveluiden piiriin ottaen erityisesti huomioon köyhät ja haavoittuvassa asemassa olevat henkilöt. Tämä kattaa toimet rikollisuuden, myös kaupunkirikollisuuden ja -väkivallan torjumiseksi sekä ase-, huumausaine- ja ihmiskaupassa toimivan kansallisvaltioiden rajat ylittävän järjestäytyneen rikollisuuden vastaiset toimet.
64. Köyhyys, konfliktit, epävakaus ja pakkomuutto liittyvät kiinteästi toisiinsa, ja niihin on puututtava johdonmukaisella ja kokonaisvaltaisella tavalla myös osana humanitaarisen avun ja kehitysyhteistyön jatkumoa. EU ja sen jäsenvaltiot tarttuvat kaikilla tasoilla näiden ilmiöiden perimmäisiin syihin, joita ovat syrjäytyminen, eriarvoisuus, heikko ruokaturva, ihmisoikeusloukkaukset ja -rikkomukset, rankaisemattomuus ja oikeusvaltion puuttuminen sekä ympäristön pilaantuminen ja ilmastonmuutos.

65. EU:lle ja jäsenvaltioille kehitysyhteistyö on osa sitä politiikka- ja välinekokoelmaa, jonka avulla ne ehkäisevät, hallitsevat ja auttavat ratkaisemaan kriisejä ja konflikteja, vastaavat humanitaarisiin tarpeisiin ja edistävät pysyvää rauhaa ja hyvää hallintotapaa. Köyhyyden poistaminen sen kaikissa ulottuvuuksissa on edelleen kehitysyhteistyön päätavoite, jonka saavuttamiseksi tehdään kaikki voitava. Ne edistävät kokonaisvaltaista suhtautumista konflikteihin ja kriiseihin soveltamalla paremmin siirtymästrategioita ja EU:n konfliktien varhaisvaroitusjärjestelmää. Tässä keskitytään epävakauteen ja ihmisten turvallisuuteen ja tunnustetaan kestävän kehityksen, humanitaaristen toimien, rauhan ja turvallisuuden välinen yhteys.
66. Rauhanrakentamisella ja valtiorakenteiden kehittämisellä on keskeinen merkitys kestävälle kehitykselle, ja niitä olisi toteutettava kaikilla tasoilla maailmanlaajuisesta paikalliseen ja kaikissa konfliktisyklin vaiheissa varhaisvaroittamisesta kriisien ehkäisyyn, kriisitilanteessa toimimiseen ja tilanteen vakauttamiseen. Kehitysyhteistyön puitteissa EU ja sen jäsenvaltiot voivat myös olla vuorovaikutuksessa turvallisuusalan toimijoiden kanssa kehittääkseen niiden valmiuksia kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamiseksi ja erityisesti rauhanomaisten ja osallistavien yhteiskuntien luomiseksi. EU ja sen jäsenvaltiot edistävät yhteisiä ratkaisuja turvallisuus- ja kehityshaasteisiin muun muassa tukemalla turvallisuusalan demokraattista hallintotapaa, sen tehokkuutta ihmisten turvallisuudesta huolehtimisessa ja valmiuksien kehittämistä. EU ja sen jäsenvaltiot toteavat, että väkivaltaisiin ääriliikkeisiin johtavaa radikalisoitumista on ehkäistävä ja torjuttava muun muassa edistämällä uskonnollista suvaitsevaisuutta ja uskontojen välistä vuoropuhelua. Ne tukevat jatkossakin suojeluvelvollisuutta koskevan periaatteen noudattamista ja hirmutekojen ehkäisemistä. Tässä yhteydessä EU ja sen jäsenvaltiot jatkavat yhteistyönsä vahvistamista YK:n sekä alueellisten ja kansallisten kumppaneiden kanssa.
67. EU ja sen jäsenvaltiot myötävaikuttavat sellaiseen turvallisuusalan uudistukseen, joka voi edistää tehokkaan demokraattisen hallinnan ja vastuuvollisuuden luomista, parantaa ihmisten turvallisuutta, kestävää kehitystä ja köyhyyden poistamista. Turvallisuusalan uudistus on räätälöitävä vastaamaan kumppanimaiden turvallisuustarpeita. Tuen on perustuttava selkeään ja pysyvään kansalliseen omistajuuteen.

68. Hauraat ja konfliktien koettelemat valtiot tarvitsevat erityistä huomiota ja jatkuvaa kansainvälistä toimintaa kestävän kehityksen saavuttamiseksi. Valtion ja rauhan rakentamiseen liittyvät tavoitteet ovat oleellisia kotimaisten valmiuksien kehittämisessä, jotta taloudelliset, sosiaaliset ja ympäristökysymykset voidaan sisällyttää saumattomasti turvallisuus- ja kehityskysymyksiin. Kehitysavussaan EU ja sen jäsenvaltiot kiinnittävät erityistä huomiota hauraisiin ja konfliktista kärsiviin valtioihin ja keskittävät tukensa kaikkein haavoittuvimmassa asemassa oleville. Ihmisoikeuksia, demokratiaa, oikeusvaltioperiaatetta ja hyvää hallintotapaa tukemalla ja suojelemalla ne osallistuvat ennakoivasti vakauden ja turvallisuuden sekä selviytymiskyvyn lujittamiseen. Ne ottavat kaikessa työssään huomioon konfliktiherkkyuden voidakseen maksimoida rauhaa tukevat vaikutukset. Ne edistävät avoimuutta, vastuuvellvollisuutta ja oikeussuojan toteutumista ottamalla kaikki sidosryhmät mukaan prosesseihin, joilla ehkäistään konflikteja ja turvataan ja rakennetaan rauhaa. Ne tukevat siirtymäkauden oikeusjärjestelyjä räätälöidyillä toimenpiteillä, joilla edistetään totuudellisuutta, oikeudenmukaisuutta, hyvittämistä ja takeita siitä, ettei tilanne toistu. Vakauttaminen edellyttää sujuvaa siirtymää konfliktin ratkaisusta pitkän aikavälin uudistusprosessiin ja luottamuksen lisäämistä hallituksen ja kansan välillä muun muassa niin, että palvelujen tarjonta aloitetaan viipymättä. Tässä yhteydessä EU ja sen jäsenvaltiot elvyttävät yhteistyösuhteensa toimivaltaisiin alueellisiin kumppaneihin. Rauhaan ja turvallisuuteen liittyvien toimenpiteiden tuloksellisuus riippuu ennen muuta yhteistyöstä paikallisten toimijoiden kanssa ja siitä, kokevatko ne prosessin omakseen. Vertaisoppiminen hauraiden ja konfliktista kärsivien valtioiden välillä saattaa olla hyödyllistä. EU ja sen jäsenvaltiot aikovat tarkastella kaikkia konflikteissa ja niiden jälkeisissä tilanteissa esiintyvän seksuaalisen ja sukupuoliperusteisen väkivallan ehkäisyyn ja siihen puuttumiseen liittyviä näkökohtia sekä tukea naisten myönteistä roolia konfliktien ehkäisemisessä, ratkaisemisessa, konfliktitilanteissa auttamisessa ja niistä toipumisessa sekä kestävän rauhan rakentamisessa.

69. EU ja sen jäsenvaltiot lisäävät humanitaarisen työnsä ja kehitysyhteistyönsä johdonmukaisuutta ja täydentävyyttä myötävaikuttaen aktiivisesti yksilön, yhteisön, yhteiskunnan ja valtion selviytymiskyvyn kehittämiseen, auttaen puuttumaan äärimmäiseen köyhyyteen, ehkäisemään ja torjumaan kriisejä ja vähentämään kroonista haavoittuvuutta ja rakentamaan itsetuottamusta. Kestäviin ratkaisuihin vaaditaan monia sidosryhmiä käsittäviä lähestymistapoja, eri tasoilla toteutettavia toimia ja pitkän aikavälin visiota. Tämä merkitsee hätäavun, kunnostamisen ja kehityksen välisten yhteyksien parantamista. Siihen kuuluu tehostettu tiedonvaihto, avunantajien toiminnan koordinointi, puutteiden, riskien ja haavoittuvuustekijöiden yhteinen analyysi sekä yhteinen visio strategisista painopisteistä mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. EU ja jäsenvaltiot varmistavat politiikan ja kehitystyön toimijoiden varhaisen mukaantulon ja tiiviin yhteistyön alusta alkaen keinona täydentää hätäapua ja nopeaa toipumista tukevia humanitaarisia toimia. Tämä toteutetaan noudattaen humanitaarisia periaatteita kansainvälisen humanitaarisen oikeuden mukaisesti.
70. EU ja sen jäsenvaltiot tehostavat toimiaan, joilla ne vahvistavat selviytymis- ja sopeutumiskykyä muun muassa katastrofiriskien vähentämistä koskevan Sendain kehyksen (2015–2030) ja Pariisin ilmastopöytäkirjan mukaisesti. Häiriötiloihin ja katastrofeihin liittyvän ihmisten ja yhteisöjen valmiuden parantaminen, alttiuden ja haavoittuvuuden vähentäminen sekä selviytymis- ja toipumiskyvyn vahvistaminen ovat avainasemassa pyrittäessä vähentämään haittavaikutuksia ja välttämään ihmishenkien menetyksiltä ja elinkeinojen tuhoutumiselta. EU ja sen jäsenvaltiot ottavat riskinarvioinnit ja kuiluanalyysit osaksi kehitysyhteistyöohjelmiaan. Ne myös edelleen valmistautuvat torjumaan rajatylittäviä terveysuhkia kansainvälisen terveyssäännösten mukaisesti erityisesti parantamalla kansallisten ja alueellisten terveysjärjestelmien valmiuksia ja tehostamalla tiedonjakoa. Maailmanlaajuisista terveyskriiseistä saatujen opetusten pohjalta EU ja sen jäsenvaltiot jatkavat monialaisten aloitteiden edistämistä kansainvälisellä, alueellisella ja paikallisella tasolla ja asettavat horisontaalisten terveydenhuoltojärjestelmien vahvistamisen terveydenhuollon kehittämistä koskevien ohjelmien keskiöön.

71. Muuttoliike, kestävä kehitys ja vakaus liittyvät kiinteästi toisiinsa. EU ja sen jäsenvaltiot ovat sitoutuneita toimien koordinointiin, jotta voidaan käsitellä laittoman muuttoliikkeen ja pakkomuuton perimmäisiä syitä, joita ovat esimerkiksi konfliktit, valtioiden hauraus, turvattomuus ja syrjäytyminen, köyhyys, heikko ruokaturva, eriarvoisuus ja syrjintä, sekä ympäristön heikentynyt tila ja ilmastonmuutos. Ne edistävät ihmisoikeuksia ja ihmisarvoa, demokratian rakentamista, hyvää hallintoa, oikeusvaltiota, sosiaalista osallisuutta ja yhteenkuuluvuutta, taloudellisia mahdollisuuksia ja kunnollisia työpaikkoja sekä ihmiskeskeisiä yrityksiä ja kansalaisyhteiskunnan toimintamahdollisuuksia. Lisäksi ne taistelevat muuttajien salakuljetusta ja ihmiskauppaa vastaan, koska ne aiheuttavat epävakautta. Ratkaisevaa on vahvojen kumppanuuksien luominen lähtö-, kauttakulku- ja kohdemaiden kanssa yhdessä jatkuvien, haasteen eri ulottuvuudet huomioon ottavien pitkän aikavälin politiikkojen kanssa.

3. KUMPPANUUS – EU ON VOIMATEKIJÄ AGENDA 2030:N TÄYTÄNTÖÖNPANOSSA

72. Vaikka jokaisella maalla on ensisijainen vastuu omasta taloudellisesta ja sosiaalisesta kehityksestään, kaikkien maiden ja kaikkien sidosryhmien on pantava Agenda 2030 täytäntöön kumppanuuden hengessä. Kehitystyön toimintaympäristö laajenee: toimijoita on enemmän ja tulee uusia toimijoita. Parlamenteista, poliittisista puolueista, alueellisista ja paikallisista viranomaisista, tutkimuslaitoksista, avustusjärjestöistä, osuuskunnista, yksityissektorista ja kansalaisyhteiskunnasta on tullut hyödyllisiä kumppaneita haavoittuvimpien ja syrjäytyneimpien ihmisten tavoittamisessa. Kestävän kehityksen kannalta on ehdottoman tärkeää parantaa ja puolustaa kyseisten kehitysalan toimijoiden turvallista toimintaympäristöä.

3.1 Yhteistyötapojen kehittäminen

73. Vastatakseen globaaleihin haasteisiin EU ja sen jäsenvaltiot parantavat entisestään yhteistyönsä tuloksellisuutta, myös toimimalla onnistuneemmin yhdessä ja toinen toisensa suhteelliset edut huomioon ottaen. Tähän liittyy tehokkuuden ja vaikuttavuuden parantaminen lisäämällä koordinoitua ja johdonmukaisuutta, soveltamalla kehitysavun tuloksellisuuden periaatteita ja toteuttamalla kehitysyhteistyötä yhtenä osana yleistä sisäistä ja ulkoista toimintaa, jolla pyritään Agenda 2030:n täytäntöönpanoon. Jotta EU:n kehityspolitiikka olisi tehokkaampaa tavoitteidensa ajamisessa ja johdonmukaista suhteessa ensisijaiseen tavoitteeseen eli köyhyyden poistamiseen, sen tulisi mukautua ja vastata muuttuviin tarpeisiin, kriiseihin ja prioriteetteihin.
74. EU ja sen jäsenvaltiot sovittavat kantansa yhteen ja laativat yhteisiä kantoja kaikista kehityspolitiikkaan liittyvistä asioista kansainvälisillä foorumeilla esitettäväksi. Tämä lisää EU:n ja jäsenvaltioiden kollektiivista vaikutusvaltaa ja edistää monenvälisten keskustelujen tuloksellisuutta.
75. Maatasolla EU ja sen jäsenvaltiot lisäävät yhteisen ohjelmasuunnittelun käyttöä kehitysyhteistyössä voidakseen resurssit ja valmiudet yhdistämällä tehostaa toimiansa kollektiivista vaikutusta. Yhteistä ohjelmasuunnittelua olisi edistettävä ja vahvistettava mutta samalla se olisi pidettävä vapaaehtoisena, joustavana ja osallistavana sekä maiden olosuhteisiin sopeutettuna. Sen olisi myös mahdollistettava EU:n ja jäsenvaltioiden ohjelmasuunnittelun asiakirjojen korvaaminen EU:n yhteisen ohjelmasuunnittelun asiakirjoilla. Kumppanimaiden sitoutuminen, omaksuminen ja omistajuus on olennaisen tärkeää tässä prosessissa. Yhteisen ohjelmasuunnittelun olisi ohjauduttava kumppanimaan kehitysstrategian mukaisesti ja se olisi mukautettava kumppanimaan kehitysprioriteetteihin. EU ja sen jäsenvaltiot toimivat yhdessä kehittääkseen strategisia toimia, jotka perustuvat yhteiseen tietoon, lisäarvoon, saatujen kokemusten ja maakontekstin yhteiseen analyysiin, jossa on analysoitu myös köyhyyttä ja kestävyyttä, sekä maan yleisiin EU-suhteisiin. Näin toimiessaan ne ottavat huomioon kehitysrahoitukseen käytettävissä olevat keinot Addis Abeban toimintaohjelman mukaisesti. EU ja sen jäsenvaltiot jatkavat koordinoinnin ja synergioiden lisäämistä hauraissa ja konfliktien runtelemissa maissa, myös yhteisen ohjelmasuunnittelun prosessien ja yhteisen konfliktianalyysin avulla. Tämä myös edistää hauraissa valtioissa toteutettavaa toimintaa koskevaa uutta New Deal -sopimusta.

76. Käyttämällä enemmän EU:n yhteiseen ohjelmasuunnitteluun perustuvia EU:n yhteisiä toimia voidaan varmistaa EU:n ja jäsenvaltioiden suurempi vaikutus ja näkyvyys paikan päällä. Tämä lähestymistapa auttaa voimavarojen yhdistämisessä, vähentää hajanaisuutta ja lisää tuloksellisuutta. Yhteiset seuranta- ja tuloskehykset ovat olennainen osa yhteisiä toimia. Niiden avulla ylläpidetään sitoutuneisuutta, taustoitetaan vuoropuhelua ja lisätään molemminpuolista vastuuta. Yhteinen ohjelmasuunnittelu olisi avattava myös muille avunantajille ja kansainvälisille toimijoille, jos EU:n ja jäsenvaltioiden edustustot arvioivat sen tarpeelliseksi maatasolla.
77. Lisäksi EU ja sen jäsenvaltiot pyrkivät tukemaan kumppanimaita yhteisen täytäntöönpanon avulla aina, kun se on tarkoituksenmukaista. Yhteinen täytäntöönpano on yksi tapa edistää johdonmukaisempaa, vaikuttavampaa ja koordinoitumpaa EU:n tukea valikoituihin aloihin liittyvien yhteisten tavoitteiden tai tiettyjen monialaisten teemojen pohjalta ja maakohtaisiin konteksteihin räätälöidyllä tavalla. Yhteinen täytäntöönpano perustuu yhteisiin analyyseihin, niissä otetaan huomioon käytettävissä olevat voimavarat ja niitä seurataan ja arvioidaan yhteisesti. Yhteinen täytäntöönpano voi tapahtua kansallisella, alueellisella tai globaalilla tasolla, ja se voidaan yhdistää muihin ulkoisen toiminnan aloihin tarpeen mukaan.
78. Yhteinen täytäntöönpano on osallistavaa ja avoinna kaikille EU:n kumppaneille, jotka yhtyvät yhteiseen visioon ja voivat sitä edistää, myös jäsenvaltioiden virastoille ja niiden kehitysrahoituslaitoksille, yksityissektorille, kansalaisyhteiskunnalle ja tiedeyhteisölle. Mikäli arvioidaan tarpeelliseksi, kumppaneihin voivat kuulua myös muiden maiden samanmieliset hallitukset, YK ja muut kansainväliset ja alueelliset organisaatiot sekä rahoituslaitokset. Yhteinen täytäntöönpano voidaan rahoittaa useilla eri tavoilla, kuten yhteisrahoituksella ja delegoidulla yhteistyöllä sekä muilla kuin rahoituksellisilla keinoilla, ja sen olisi perustuttava eri toimijoiden suhteellisiin etuihin ja parhaiden käytäntöjen jakamiseen. Tässä yhteydessä EU ja sen jäsenvaltiot jatkavat kaikkien jäsenvaltioiden kokemusten, myös siirtymävaiheen kokemusten, hyödyntämistä ja jakamista.

79. Maantieteellisten tai temaattisten kehitysohjelmien suunnittelussa noudatetaan monivuotista toimintamallia. EU ja sen jäsenvaltiot käyttävät kehitysyhteistyössään erilaisia ja toisiaan täydentäviä järjestelyjä (esimerkiksi hanketuki, alakohtainen ohjelmatuki, alakohtainen ja yleinen budjettituki) ja avuntoimituksen tapoja (mukaan lukien twinning-toiminta, tekninen apu ja valmiuksien kehittäminen) sen mukaan, mikä kunkin maan kohdalla toimii parhaiten sen valmiudet, tarpeet ja suorituskyky sekä kulloinenkin tilanne huomioon ottaen.
80. EU ja sen jäsenvaltiot tutkivat tarpeen mukaan myös mahdollisuuksia yhdistää resurssit, olla päätöksenteossa ja täytäntöönpanossa nopeita ja joustavia tavoitteena maksimoida EU:n kehitysyhteistyön vaikuttavuus, tuloksellisuus ja näkyvyys kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamiseksi. Tämä tapahtuu hyödyntämällä erilaisia aloitteita ja erityisesti hätätoimissa, hätätilanteen jälkeisissä tai temaattisissa toimissa käytettäviä EU:n erityisrahastoja, jotka voivat tarjota EU:lle, jäsenvaltioille ja muille kehityskumppaneille tilaisuuksia tuloksellisiin yhteistoimiin. Erityisrahastojen olisi mahdollistettava tehokas hallinnointi ja lisäarvo ja niiden olisi oltava laajapohjaisia ottamalla mukaan kaikki avunantajat, myös pienet avunantajat. Komissio huolehtii avoimuudesta muun muassa antamalla säännöllisesti tietoa Euroopan parlamentille ja neuvostolle ja osallistumalla asianmukaisesti keskeisiin hallinnointirakenteisiin, sovellettavan EU-lainsäädännön mukaisesti. Erityisrahastot soveltavat kaikkia kehitysavun tuloksellisuuden periaatteita ja ovat johdonmukaisia pitkän aikavälin kehityspainopisteiden, kansallisten ja EU:n maastrategioiden sekä muiden keskeisten välineiden ja ohjelmien kanssa.

81. EU:n ja sen jäsenvaltioiden budjettitukiasioissa tekemä koordinoitu työ edistää kestävän kehityksen tavoitteiden täytäntöönpanoa kumppanimaissa ja parantaa makrotalouden hoitoa, julkista varainhoitoa ja liiketoimintaympäristöä. Budjettituella lujitetaan kumppanuutta, poliittista vuoropuhelua, maiden omistajuutta ja keskinäistä vastuuvuorollisuutta kehitysmaiden kanssa, ja sitä käytetään soveltuvin tapauksissa yhteistyössä siihen osallistumisesta kiinnostuneiden kanssa. Sen käyttö perustuu yhteisiin periaatteisiin, tavoitteisiin ja etuihin, ja tuki sovitetaan kumppanimaiden poliittiseen, taloudelliseen ja sosiaaliseen tilanteeseen. Budjettituki pannaan täytäntöön kehitystyön tuloksellisuuden periaatteiden mukaisesti ja kun edellytykset siihen ovat olemassa ja käytössä ovat tehokkaat hallinnon valvontajärjestelmät, ja sen ohella kehitetään valmiuksia ja siirretään osaamista ja asiantuntemusta. Näin budjettituki täydentää kehitysmaiden pyrkimyksiä tehostaa tulonkeruuta ja varojen käyttöä kestävästä kehityksestä tukien. Lisäksi tuki edistää osallistavaa kasvua, työpaikkojen luomista, köyhyyden ja eriarvoisuuden vähentämistä sekä rauhanomaisia yhteiskuntia. Budjettituella voidaan myös edistää haurauden syiden ratkomista sekä vakautta ja valtiorakenteiden kehittämistä maissa, joiden tilanne on epävakaa tai jotka ovat siirtymävaiheessa.
82. Avustusten ja lainojen yhdistäminen yksityisen lisärahoituksen hankkimiseksi on yksi keskeinen Agenda 2030:n täytäntöönpanokeino. Rahoituslähteitä voidaan yhdistää kaikilla alueilla, joilla EU tekee ulkoista yhteistyötä. Kohdealoja ovat esimerkiksi energia-, liikenne- ja vesi-infrastruktuuri, tuki pk-yrityksille, sosiaaliset sektorit ja ympäristö. Yksityissektorilta tarvitaan vahvempaa panosta kestävän kehityksen tueksi, ilmastotoimet mukaan lukien. Yksityistä rahoitusta voidaan houkutella innovatiivisilla rahoitusvälineillä. Rahoituslähteiden yhdistämistä, joka varmistaa täydentävyyden ja jossa kiinnitetään huomiota kehitysrelevanssiin, käytetään parantamaan vaikuttavuutta, korjaamaan markkinoiden toimintapuutteita ja rajoittamaan markkinoiden vääristymistä. Rahoituslähteiden yhdistäminen edistää yritysten yhteiskuntavastuuta myös kansainvälisesti hyväksytyjen keskeisten suuntaviivojen, periaatteiden ja välineiden täytäntöönpanon ansiosta. Rahoituksen yhdistäminen on keskeisellä sijalla Euroopan ulkoisessa investointiohjelmassa. Läheinen kumppanuus Euroopan investointipankin (EIP) ja muiden jäsenvaltioiden rahoituslaitosten kanssa on tärkeä osa EU:n toimintaa rahoituksen yhdistämisessä. Toimintaan otetaan mukaan myös muita kansainvälisiä rahoituslaitoksia.

3.2 Monia sidosryhmiä käsittävien osallistavampien kumppanuuksien edistäminen ja vahvistaminen

83. Vahvemmat kumppanuudet ovat keskeisellä sijalla lähestymistavassa, jota EU soveltaa kestäväen kehityksen tavoitteiden täytäntöönpanoon. EU ja sen jäsenvaltiot tekevät tiiviimpää yhteistyötä kaikkien muiden keskeisten toimijoiden kanssa edistääkseen Agenda 2030:n täytäntöönpanoa ja lujittaakseen niiden valmiuksia demokraattiseen omistajuuteen. Parlamenttien ja poliittisten puolueiden samoin kuin alueellisten ja paikallisten viranomaisten on kunkin hoidettava tehtävänsä täysipainoisesti, myös valvontatehtävänsä, kansallisten hallitusten rinnalla ja osallistuttava aktiivisesti päätöksentekoprosessiin. Tähän sisältyy myös kansallisten ja alueellisten parlamenttien tärkeä rooli lainsäätäjinä, budjettien hyväksyjinä ja hallitusten toimien valvonnassa.
84. Hallituksilla on ensisijainen vastuu Agenda 2030:n täytäntöönpanosta. Suhteissaan kumppanimaihin EU ja sen jäsenvaltiot painottavat entisestään kansallista omistajuutta, kumppanuutta ja vuoropuhelua. Tavoitteena on lisätä toimien tuloksellisuutta. Ne antavat tukea kehitysmaiden kokonaisvaltaiselle ja osallistavalle suunnittelulle, joka on lujasti kiinni kansallisissa tai aluetason kehitysstrategioissa, ohjelmissa ja talousarvioissa. Ne edistävät hallituksen avointa vuoropuhelua kaikkien sidosryhmien kanssa päätöksenteko-, suunnittelu-, täytäntöönpano- ja arviointivaiheessa. Tällaiset prosessit auttavat hallituksia arvioimaan käytettävissä olevia täytäntöönpanokeinoja, havaitsemaan puutteet ja valitsemaan tarkoituksenmukaiset kehitysyhteistyön ja muun kansainvälisen yhteistyön kohdealat.
85. Perimmäisenä tavoitteena on parantaa kehitysmaiden valmiuksia panna Agenda 2030 täytäntöön paikallisella, alueellisella ja kansallisella tasolla, vaalia suotuisaa poliittista ympäristöä, varsinkin syrjäytyneimpien yhteisöjen osalta, ja tukea kokemusten hyödyntämistä ja tiedonjakamista. Tämä käsittää tuen kansallisen julkisen rahoituksen hankinnalle ja tulokselliselle käytölle. Kansallinen rahoitus on ylivoimaisesti suurin ja vakain kestäväen kehityksen rahoituslähde. Siihen kuuluu myös sähköisen hallinnon järjestelmien edistäminen veronkannon tehostamiseksi ja läpinäkyvyyden lisäämiseksi julkisten varojen käytössä. EU ja sen jäsenvaltiot tukevat valmiuksien kehittämistä, kun on kyse kansallisista seurantakehyksistä, laadukkaan tiedon keruusta, jaottelusta ja analysoinnista, myös digitaalisin seurantavälinein, sekä kestäväen kehitykseen vaikuttavien politiikkojen johdonmukaisuudesta.

86. Useimpien kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttaminen riippuu hyvin paljon paikallis- ja alueviranomaisten aktiivisesta panoksesta. EU ja sen jäsenvaltiot tukevat tarpeen mukaan avoimuutta, vastuuvellvollisuutta ja hallinnon hajauttamiseen tähtääviä uudistuksia alue- ja paikallisviranomaisten voimaannuttamiseksi tavoitteena parantaa hallintoa ja kehitysvaikutusta ja puuttua onnistuneemmin eriarvoisuuteen maiden sisällä. Ne tukevat prosesseja, joilla kansalaisia autetaan toimimaan tehokkaassa vuorovaikutuksessa paikallishallinnon kanssa kaikissa politiikan suunnittelu- ja täytäntöönpanovaiheissa, ja lujittavat yhteistyötään paikallis- ja aluetason viranomaisten kanssa, myös hajautetun yhteistyön avulla.
87. Agenda 2030:n onnistunut täytäntöönpano edellyttää lisäksi vahvempia kumppanuuksia, myös hallinnon ulkopuolella. EU ja sen jäsenvaltiot laajentavat kumppanuuksia, joita niillä on muun muassa yksityissektorin, kansalaisyhteiskunnan (työntekijä- ja työnantajajärjestöt mukaan lukien), monenvälisten ja alueellisten organisaatioiden, tiedeyhteisön, maahanmuuttajayhteisöjen sekä muiden asianomaisten sidosryhmien kanssa. Ne tukevat jatkossakin näiden toimijoiden valmiuksien kehittämistä, jotta ne voisivat olla täysipainoisesti mukana kestävän kehityksen strategioiden suunnittelussa, täytäntöönpanossa, seurannassa ja arvioinnissa.
88. EU ja sen jäsenvaltiot syventävät kumppanuuksiaan kansalaisjärjestöjen kanssa kestävän kehityksen tukemiseksi. Ne edistävät kansalaisjärjestöjen toimintaedellytyksiä ja suotuisaa ympäristöä, joissa kansalaiset voivat osallistua täysipainoisesti, jotta järjestöt voivat hoitaa riippumatonta kampanjointi-, täytäntöönpano- ja muutostehtäväänsä kehitysyhteistyökasvatuksessa ja -valistuksessa sekä viranomaisten valvonnassa ja saamisessa vastuuvellvollisiksi. Ne tukevat kansalaisjärjestöjen sitoutumista vaikuttavaan, avoimeen, vastuuvellvolliseen ja tulossuuntautuneeseen kehitysyhteistyöhön.
89. EU ja sen jäsenvaltiot tunnustavat yksityissektorin avainroolin pitkän aikavälin kestävän kehityksen moottorina sekä tarpeen käydä jäsenneltyä vuoropuhelua ja sopia yhteisistä kehitystavoitteista sen kanssa. EU ja sen jäsenvaltiot sopivat kumppanuuden käytännön järjestelyistä, jotka perustuvat yhteistoimintaan ja avoimuuteen ja joihin yritykset, kansalaiset ja muut sidosryhmät voivat osallistua. Ne tukevat kestäviä ja eettisiä liiketoimintakäytäntöjä ja luovat kannustimia, jotta yksityissektori investoisi maailmanlaajuiseen kestäväan kehitykseen.

90. EU ja sen jäsenvaltiot lujittavat kumppanuuksiaan monenvälisten organisaatioiden kanssa. Tällaisia organisaatioita ovat muun muassa YK:n järjestelmä, Kansainvälinen valuuttarahasto (IMF), Maailmanpankkiryhmä, alueelliset kehityspankit, G7, G20 ja OECD ja muut alueelliset ja monenväliset instituutiot. Ne kannustavat niitä mukauttamaan strategisen suunnittelunsa ja toimintansa Agenda 2030:n mukaiseksi ja lisäävät keskinäistä ja koordinoitua tukea sen täytäntöönpanoon kaikilta osin kansallisten kestävän kehityksen strategioiden mukaisesti. YK:n ja sen kehitysjärjestelmän tehokkuuden parantamiseksi EU ja sen jäsenvaltiot edistävät uudistuksia ja synergioita YK:n puitteissa, sekä päätoimipaikka- että maatasolla YK:n järjestelmän toiminnan yhtenäistämiseksi. EU ja sen jäsenvaltiot edistävät kehitysmaiden osallistumista monenvälisten organisaatioiden ohjaukseen.

3.3 Kehityskumppanuuksien mukauttaminen valmiuksiin ja tarpeisiin

91. Kehitysyhteistyö tulee jatkumaan maa- ja aluekohtaisena ja perustuu kumppaneiden omiin tarpeisiin, strategioihin, prioriteetteihin ja voimavaroihin. EU ja sen jäsenvaltiot tekevät kehitysmaiden kanssa entistä monipuolisempaa ja räätälöityä yhteistyötä. Kumppanuuksiin pitäisi kuulua kehitysyhteistyö ja rahoitusapu, ja niihin olisi myös sisällyttävä erilaisia strategioita, politiikkoja ja välineitä, jotta niissä voidaan huomioida kehitysmaiden entistä vaihtelevammat olosuhteet.

92. EU:n ja sen jäsenvaltioiden kehitysyhteistyö kohdistetaan yksittäisten jäsenvaltioiden painopisteet täysin huomioon ottaen sinne, missä sen tarve on suurin ja missä se on tuloksellisinta, etenkin vähiten kehittyneisiin maihin sekä hauraisiin ja konfliktien koettelemiin maihin. Näissä lähinnä Afrikan maissa elää merkittävä ja yhä kasvava osuus maailman köyhistä. Mailla on heikoimmat valmiudet koota rahoitusta ja eniten ongelmia kestävän kehityksen tavoitteita ajatellen. Ne tulevat jatkossakin olemaan hyvin riippuvaisia kansainvälisestä julkisesta rahoituksesta. Edullisimpien kansainvälisten julkisten rahoitusvirtojen, etenkin avustusten, painotusta olisi muutettava suuntaamalla sitä eniten tarvitseviin maihin, hauraat maat mukaan luettuina. EU ja sen jäsenvaltiot kiinnittävät huomiota niiden maiden erityisiin haasteisiin, joita pidetään alhaisen tulotason ja keskitulotason maina.
93. EU ja sen jäsenvaltiot harjoittavat keskitulotason maiden kanssa kehitysyhteistyötä, poliittista vuoropuhelua ja kumppanuutta kestävää kehitystä, köyhyyden poistamista, pitkittynyttä pakolaiskriisiä ja muita yhteisiä intressejä koskevissa kysymyksissä. Tilanteen mukaan ne yhdistelevät poliittista, turvallisuuspoliittista, taloudellista, tieteellistä, teknistä ja teknologista yhteistyötä ja rahoitusyhteistyötä. Vuoropuhelussa julkisen vallan toiminnasta ja uudistuksista otetaan huomioon keskitulotason maiden erilaisuus ja edistetään yhteisiä intressejä ja määritellään yhteiset prioriteetit, kumppanuudet ja yhteistyön periaatteet. EU ja sen jäsenvaltiot tukevat kestävän kehityksen tavoitteiden täytäntöönpanoa, koska tavoitteet muodostavat yhteisen ja yhtenäisen yhteistyökehityksen, jonka puitteissa käsitellään myös globaaleja julkishyödykkeitä ja haasteita.

94. Monissa keskitulotason maissa suuri määrä ihmisiä elää edelleen köyhyydessä, ja maissa esiintyy usein jyrkkää eriarvoisuutta ja sosiaalista syrjäytymistä. Keskitulotason maiden kohdalla keskeisellä sijalla on sen varmistaminen, että kukaan ei jää kehityksestä jälkeen. Tähän pyritään torjumalla köyhyyttä ja puuttamalla sosiaalisen osallisuuden virallisiin ja epävirallisiin esteisiin luomalla ja jakamalla vaurautta tasapuolisesti. EU ja sen jäsenvaltiot vastaavat myös tarpeeseen vauhdittaa ja tukea kestävien kulutus- ja tuotantotapojen edistämistä, jätteen vähentämistä, vastuullista kemikaalihallintaa ja resurssitehokkuutta. EU ja sen jäsenvaltiot pyrkivät edistämään asiantuntemuksen jakoa, helpompaa teknologian siirtoa ja hyvien käytäntöjen vaihtoa, myös perustamalla mikro- ja pk-yritysfoorumeja, sekä kannustamaan vastuullisia investointeja ja verouudistuksia uusiutuvaan energiaan, luonnonvarojen kestävään hoitoon sekä hyvän hallintotavan, oikeusvaltion ja ihmisoikeuksien edistämiseen.
95. EU ja sen jäsenvaltiot kehittävät myös innovatiivista vuorovaikutusta pidemmälle kehittyneiden kehitysmaiden kanssa rahoitusyhteistyössä ja sen ulkopuolella, koska kyseiset maat tarvitsevat vähemmän tai eivät lainkaan edullisin ehdoin myönnettävää apua. Nämä maat ovat ratkaisevassa asemassa Agenda 2030:n täytäntöönpanossa. Merkittävänä talouksina niiden vaikutus globaaleihin julkishyödykkeisiin ja haasteisiin, myös ilmastonmuutokseen, kasvaa koko ajan.

Innovatiivinen vuorovaikutus pidemmälle kehittyneiden kehitysmaiden kanssa

Pidemmälle kehittyneiden kehitysmaiden vaikutus ja vaikutusvalta alueillaan on suuri, näin myös alueellisen vakauden luojina. Niiden yhteistyö muiden kehitysmaiden kanssa lisääntyy nopeasti, ja sen osuus kaikesta niiden kansainvälisestä yhteistyöstä on merkittävä.

EU ja sen jäsenvaltiot solmivat uusia kumppanuuksia pidemmälle kehittyneiden kehitysmaiden kanssa edistääkseen Agenda 2030:n täytäntöönpanoa laaja-alaisemman yhteistyön avulla. Näiden kumppanuuksien keskiössä on vuoropuhelu julkisen vallan toiminnasta ja uudistuksista. Eri politiikoista käytävässä vuoropuhelussa edistetään keskinäisiä intressejä ja määritellään yhteiset prioriteetit, kumppanuudet ja yhteistyöperiaatteet kestävän kehityksen tavoitteiden täytäntöönpanolle. Tavoitteet muodostavat yhteisen ja yhtenäisen yhteistyökehyksen. Uusilla kumppanuuksilla edistetään parhaiden toimintatapojen vaihtoa, teknistä apua ja osaamisen jakamista. Lisäksi EU ja sen jäsenvaltiot tekevät yhteistyötä kyseisten maiden kanssa. Tavoitteena on edistää etelä–etelä-yhteistyötä ja kolmenvälistä yhteistyötä kehitystyön tuloksellisuutta korostavia periaatteita noudattaen.

96. Konsensus ohjaa kaikkiin kehitysmaihiin liittyviä alueellisia sopimuksia, kehyksiä, strategioita, kumppanuuksia ja politiikkoja, jotka perustuvat yhteisiin tavoitteisiin, periaatteisiin ja arvoihin. Ne edistävät Agenda 2030:n täytäntöönpanoa aluetasolla kumppanimaiden, muun muassa Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren sekä Latinalaisen Amerikan ja Aasian kumppanimaiden kanssa.
97. Konsensus ohjaa EU:n toimia naapurialueiden kehitysmaissa johdonmukaisesti ja Euroopan naapuruuspolitiikkaa noudattaen. EU ja sen jäsenvaltiot käyttävät naapurialueillaan monenlaisia välineitä samaan tapaan kuin muissa Agenda 2030:n mukaisissa EU:n toimissa.

4. LÄHESTYMISTAPOJEN VAHVISTAMINEN EU:N VAIKUTUKSEN LISÄÄMISEKSI

4.1 Kaikkien täytäntöönpanokeinojen käyttöönotto ja tuloksellinen soveltaminen

98. Addis Abeban toimintaohjelmassa ja Agenda 2030:ssä esitetyn kehyksen soveltamiseksi EU:n ja sen jäsenvaltioiden on mukautettava toimintatapaansa sekä otettava käyttöön kaikki täytäntöönpanokeinot ja sovellettava niitä tuloksellisesti, myös innovatiivisia rahoitusmekanismeja käyttäen. Tämä vaatii uudistettua kohdentamista mahdollisuuksia tarjoavan ja suotuisan politiikkaympäristön luomiseen kaikilla tasoilla. Tähän kuuluu kotimaisen ja kansainvälisen julkisen rahoituksen hankinta ja tehokas käyttö, kotimaisen ja kansainvälisen yksityissektorin hyödyntäminen ja kumppanimaiden valmiuksien tukeminen sellaisen muutoksen aikaansaamiseksi, joka piristää kauppaa ja investointeja, edistää tiedettä, teknologiaa ja innovointia sekä vastaa muuttoliikkeen haasteisiin ja hyödyntää sen myönteisiä vaikutuksia.
99. EU ja sen jäsenvaltiot tekevät kumppanimaiden kanssa yhteistyötä edistääkseen Agenda 2030:n täytäntöönpanon kannalta järkeviä politiikkaympäristöjä. Ne tukevat valtioiden valmiuksia suunnitella ja toteuttaa osallistavia, kansallisia kestävän kehityksen politiikkoja ja tuloskehyksiä ja lisätä vastuullisuutta ja reagointikykyä suhteessa kansalaisiin. Ne edistävät politiikkoja, joissa yhdistyvät julkiset ja yksityiset kehitystä edistävät toimet ja toimintaympäristö, joka suosii osallistavaa kestävää kasvua ja sen tasapuolista jakautumista kansallisten talousarvioiden kautta. Ne suunnittelevat kehitysyhteistyönsä sen varaan, että maat lujittavat omia valmiuksiaan panna täytäntöön Agenda 2030 ja huolehtia omien kansojensa tarpeista ja tavoitteista.
100. EU ja sen jäsenvaltiot kiinnittävät enemmän huomiota siihen, että kumppanimaissa on löydettävä lisäresursseja kestävän kehityksen rahoittamiseksi. Tähän kuuluu kotimaisten resurssien hankinnan edistäminen, kansallisia yksityisiä virtoja lisäävien toimintaedellytysten edistäminen, kansainvälisen kaupan vauhdittaminen kehityksen moottorina ja laittomiin rahavirtoihin puuttuminen.

Kotimaisten resurssien hankinta ja käyttö

Kotimaisten resurssien hankinnan lisääminen on ratkaisevaa kaikille niille valtion toimille, joiden tavoitteena on osallistava kasvu, köyhyyden poistaminen ja kestävä kehitys. Se lisää kestävään kehitykseen osoitetun rahoituksen ennakoitavuutta ja vakautta ja vähentää apuriippuvuutta. Yhdistettynä julkisten menojen moitteettomaan hallinnointiin se tuottaa enemmän julkisia hyödykkeitä ja palveluja niitä tarvitseville ja lujittaa yhteiskuntasopimusta hallituksen ja kansalaisten välillä.

EU ja sen jäsenvaltiot edistävät tehokasta ja toimivaa resurssien hankintaa ja käyttöä, myös "Kanna enemmän, käytä paremmin" -ajattelutavan avulla. Ne puuttuvat veropetoksiin, veronkiertoon ja laittomiin rahavirtoihin ja keskittyvät verojärjestelmien tehokkuuteen, tuloksellisuuteen ja oikeudenmukaisuuteen sekä sosiaalisen suojelun rahoittamiseen. EU ja sen jäsenvaltiot tukevat myös Addis Abeban veroaloitetta sekä työtä, jota OECD ja G20 tekevät veropohjan rapautumisen ja voitonsiirtojen ehkäisemiseksi, mukaan lukien maakohtainen raportointi ja verotietojen vaihtaminen, sen varmistamiseksi, että yhtiöt maksavat kaupallisesta toiminnastaan ja voitoistaan asianmukaista veroa. Ne tukevat kehitysmaiden osallistumista maailmanlaajuiseen verotusjärjestelmään, alan kansainvälisiin keskusteluihin ja standardien laadintaan, muun muassa verotusta koskevaa avoimuutta ja tietojenvaihtoa käsittelevän maailmanlaajuisen foorumin ja G20:n/OECD:n puitteissa. Ne lupaavat huolehtia johdonmukaisuudesta veropolitiikkojensa ja niiden kehitysmaihin kohdistuvien vaikutusten välillä.

101. Agenda 2030:n täytäntöönpano edellyttää kaikissa maissa kotimaista julkista rahoitusta. EU ja sen jäsenvaltiot vauhdittavat tukeaan toimille, joilla kehitysmaat pyrkivät tehostamaan tulonhankintaa, velan ja julkisten menojen hallinnointia, kehittämään verojärjestelmiä, lisäämään julkisten menojen tehokkuutta ja vaikuttavuutta ja lopettamaan ympäristölle haitallisten fossiilisten polttoaineiden tuen vaiheittain. Julkiselle kehitysavulle on edelleen tilausta, koska se täydentää varsinkin köyhimpien ja kaikkein haavoittuvimpien maiden omia toimia kotimaisen rahoituksen hankkimiseksi. EU ja sen jäsenvaltiot voivat osaltaan parantaa julkisten investointien tehokkuutta kumppanimaissa tukemalla makrotalouden ja julkisen talouden vakauttamiskehyksiä, järkeviä alakohtaisia politiikkoja ja uudistuksia, kokonaisvaltaisia vuotuisia ja keskipitkän aikavälin budjettikehyksiä sekä moitteettomia julkisen talouden hallintajärjestelmiä, joihin kuuluvat myös avoimet ja kestävät hankintamenettelyt.
102. EU ja sen jäsenvaltiot harjoittavat runsaasti julkista kehitysyhteistyötä. Viime vuosina niiden osuus on ollut yli puolet maailmassa vuosittain annetusta julkisesta kehitysavusta. Vaikka julkisen kehitysavun määrä on kehitysmaiden kannalta yleisesti ottaen pieni, se on pääasiallinen rahoituksen lähde köyhimmille maille ja vähiten kehittyneille maille, joilta puuttuvat maan omat valmiudet hankkia rahoitusta muista lähteistä. Julkisella kehitysavulla voidaan myös saada liikkeelle muita toteutuskeinoja, erityisesti kotimaista julkista rahoitusta ja yksityisen sektorin investointeja ja myös tiede-, teknologia- ja innovointialan toimintaa.
103. EU on kollektiivisesti sitoutunut osoittamaan 0,7 prosenttia bruttokansantulostaan (BKTL) julkiseen kehitysapuun Agenda 2030:n soveltamisajan kuluessa. Kohdistukseen resursseja sinne, missä tarve on suurin, erityisesti vähiten kehittyneisiin maihin sekä hauraisiin ja konfliktien koettelemiin maihin, EU myös sitoutuu saavuttamaan kollektiivisesti vähiten kehittyneille maille myönnettävälle julkiselle kehitysavulle asetetun tavoitteen mukaisen 0,15–0,20 prosentin tason suhteessa BKTL:ään lyhyellä aikavälillä ja 0,20 prosentin tason suhteessa BKTL:ään Agenda 2030:n soveltamisajan kuluessa. EU ja sen jäsenvaltiot ovat myös tietoisia Afrikan kehitysmaiden erityishaasteista. Niiden osalta EU korostaa tarvetta kohdistaa julkista kehitysapua kyseiseen maanosaan kuitenkin ottaen täysin huomioon yksittäisten jäsenvaltioiden kehitysavulle asettamat prioriteetit. EU ja sen jäsenvaltiot vahvistavat kaikki erilliset ja yhteiset julkista kehitysapua koskevat sitoumuksensa ja aikovat toteuttaa realistisia, tarkistettavissa olevia toimia täyttääkseen nämä sitoumukset. Ne seuraavat edelleen edistymistä ja raportoivat vuosittain avoimuuden ja julkisen vastuuvollisuuden takaamiseksi.

104. Lisäksi EU ja sen jäsenvaltiot tehostavat edelleen ilmastorahoituksen käyttöönottoa osana maailmanlaajuisia toimia erityisesti tarjoamalla tuntuvaa tukea ilmastonmuutoksen hillitsemiseen ja siihen sopeutumiseen kehitysmaissa YK:n ilmastonmuutospuitesopimuksen ja Pariisin ilmastopimuksen mukaisia velvoitteita noudattaen. Ne ottavat huomioon tarpeen lisätä ilmastonmuutokseen sopeutumisen sekä ilmaston lämpenemisen rajoittamisen edellyttämää työtä ja rahoitusta, myös niiden ulkoisen toiminnan ja kehitysyhteistyön kautta. Ne pyrkivät vahvistamaan ja lisäämään ilmastohyötyjä kehitysyhteistyöohjelmissa. EU ja sen jäsenvaltiot ovat sitoutuneet antamaan käyttöön oman osuutensa kehittyneiden maiden tavoitteesta saada yhdessä käyttöön hillitsemis- ja sopeutumistoimia varten 100 miljardia Yhdysvaltain dollaria vuodessa vuoteen 2020 mennessä ja sen jälkeen aina vuoteen 2025 saakka useista eri lähteistä ja useiden välineiden ja kanavien kautta. EU ja sen jäsenvaltiot jatkavat poliittista vuoropuhelua lisätäkseen sitoumuksien saamista muilta tarjoajilta.
105. EU ja sen jäsenvaltiot varmistavat myös jatkossa, että julkinen kehitysapu kohdennetaan hyvin ja käytetään strategisesti ja johdonmukaisesti kaikista eri lähteistä peräisin oleviin muihin täytäntöönpanokeinoihin nähden. Tässä yhteydessä EU osallistuu aloitteisiin, joilla parannetaan kehitysrahoituksen koko kirjon mittaamista. Yksi sellainen on OECD:n ehdottama kestävä kehityksen julkisen kokonaistuen arviointimenetelmä.
106. Kehitysyhteistyössä kumppanimaita autetaan luomaan osallistavaa kasvua maailmankauppaan osallistumisen avulla, ja vahvistetaan EU:n kauppapolitiikan myötävaikutusta kestäväan kehitykseen. Kehitysyhteistyö auttaa edistämään kauppaa ja kestävä kehitystä koskevien lukujen sisällyttämistä kauppasopimuksiin ja niiden täytäntöönpanoa, haavoittuvien maiden etuuskohTELUN lisäämistä EU:n markkinoille pääsyssä ja reilun ja eettisen kaupan tukemista sekä sellaisten politiikkojen kehittämistä, joilla varmistetaan toimitusketjujen vastuullinen hallinnoiminen. Tähän kuuluvat kehitysmaiden kanssa tehtyjen talouskumppanuussopimusten ja vapaakauppasopimusten täytäntöönpanon tukeminen sekä vähiten kehittyneille maille "Kaikki paitsi aseet" -järjestelyn puitteissa myönnettyt yksipuoliset tullietuudet kuten tulliton ja kiintiötön pääsy EU:n markkinoille. Avustus- ja yhteistyöohjelmien parempi koordinaatio näillä aloilla auttaa EU:ta hyödyntämään mahdollisuuksia ja kehittämään tiiviimmät suhteet kauppakumppaneihinsa tämän arvoihin perustuvan agendan edistämiseksi.

107. EU ja sen jäsenvaltiot edistävät muiden täytäntöönpanokeinojen, kuten tieteen, teknologian ja innovoinnin, käyttöä. Ne pyrkivät maksimoimaan tieteen, teknologian ja innovoinnin mahdollisuudet ja etsimään uusia ratkaisuja globaaleihin haasteisiin ottaen huomioon työskentelyn, jota tehdään esimerkiksi teknologiansiirtoa helpottavan mekanismin (Technology Facilitation Mechanism) sekä vähiten kehittyneitä maita tukevan teknologiapankin (Technology Bank for Least Developed Countries) ja muiden asiaankuuluvien organisaatioiden puitteissa. Ne jatkavat investoimista kehitysmaissa tehtävään ja niitä hyödyttävään tutkimukseen ja kehitykseen muun muassa tehostamalla kansallisia innovointijärjestelmiä. Ne pyrkivät tehostamaan mitattavissa olevia vaikutuksia siihen, miten kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa edistytään, soveltamalla vastuullista tutkimusta ja innovointia koskevaa lähestymistapaa, johon kuuluu avoin pääsy julkisesti rahoitettujen hankkeiden tutkimustuloksiin ja -dataan sekä tieteenopetus.

4.2 Kehitystä tukevalla politiikkajohdonmukaisuudella kestävän kehityksen tavoitteisiin

108. Kestävä kehitys on keskeisellä sijalla EU-hankkeessa ja ankkuroitu vahvasti perussopimukseen, myös EU:n ulkoiseen toimintaan. EU ja sen jäsenvaltiot ovat sitoutuneet varmistamaan kehityksen, joka vastaa nykyajan tarpeisiin vaarantamatta tulevien sukupolvien mahdollisuuksia tyydyttää omat tarpeensa. Agenda 2030:een sisällytetty kestävää kehitystä tukeva politiikkajohdonmukaisuus vaatii sitä, että kaikkien politiikkojen vaikutus kestävään kehitykseen otetaan huomioon kaikilla tasoilla, kansallisesti, EU:ssa, muissa maissa ja globaalisti.

109. EU ja sen jäsenvaltiot vahvistavat uudelleen sitoumuksensa kehitystä tukevaan politiikkajohdonmukaisuuteen (PCD), joka edellyttää kehitysyhteistyön tavoitteiden huomioon ottamista niissä politiikoissa, jotka ovat omiaan vaikuttamaan kehitysmaihin. Tämä on keskeinen osatekijä kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamisen strategiassa ja edistää merkittävästi kestävää kehitystä tukevan politiikkajohdonmukaisuuden (PCSD) laajempaa tavoitetta. Agenda 2030 antaa EU:lle ja sen jäsenvaltioille uutta pontta laatia ja toteuttaa toisiaan vahvistavia politiikkoja.

110. Konsensus ohjaa pyrkimyksiä soveltaa kehitystä tukevaa politiikkajohdonmukaisuutta kaikilla politiikanaloilla ja Agenda 2030:n soveltamisalaan kuuluvilla aloilla ja löytää synergioita, varsinkin kaupan, rahoituksen, ympäristön ja ilmastonmuutoksen, ruokaturvan, muuttoliikkeen ja turvallisuuden osalta. Erityistä huomiota kiinnitetään laittomien rahoitusvirtojen ja veronkierron torjumiseen sekä kaupan ja vastuullisten investointien edistämiseen.
111. Kestävän kehityksen uuden yleismaailmallisen kehityksen täytäntöönpano kehitysyhteistyön alalla on kaikkien sidosryhmien yhteinen vastuu. Kestävä kehitys vaatii kokonaisvaltaista ja monialaista poliittista toimintamallia. Viime kädessä on kyse hallintotavasta, jota tulisi noudattaa kumppanuuspohjalta kaikkien sidosryhmien kanssa ja kaikilla tasoilla. Siksi EU ja sen jäsenvaltiot edistävät kaikki hallinnonalat kattavia toimintatapoja ja huolehtivat poliittisesta valvonnasta ja koordinoinnista kaikilla kestävän kehityksen tavoitteiden täytäntöönpanotasolla. Voidakseen paremmin tukea politiikan- ja päätöksentekoa ne varmistavat, että politiikkojen vaikutuksista kehitysmaihin hankitaan näyttöä. Tämän ne tekevät kuulemisten, sidosryhmien osallistamisen, vaikutusten ennakkoarviointien ja keskeisten politiikka-aloitteiden jälkiarviointien avulla. Käynnissä olevat toimet, joilla EU pyrkii aikaansaamaan kestäviä globaaleja toimitusketjuja esimerkiksi puutavara- ja valmisvaatealoilla, ovat osoituksena yhdenmukaisen toimintatavan tuomasta lisäarvosta. Politiikka-aloitteissa pitäisi voida osoittaa, miten ne edistävät kestävästä kehitystä kehitysmaissa. Tämä on tärkeää myös siksi, että EU ja sen jäsenvaltiot voivat parantaa kestävästä kehitystä tukevan politiikkajohdonmukaisuuden seurantaa ja sitä koskevaa raportointia.
112. Agenda 2030:n yleismaailmallisuuden huomioon ottaen EU ja sen jäsenvaltiot kannustavat myös muita maita arvioimaan sitä, mikä on niiden omien politiikkojen vaikutus kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamiseen, myös kehitysmaissa. EU ja sen jäsenvaltiot myös vahvistavat politiikkajohdonmukaisuudesta kumppanimaiden kanssa käymäänsä vuoropuhelua ja tukevat kumppanimaiden omia toimia sellaisten kehysten käyttöönotossa, joilla varmistetaan kestävästä kehitystä tukeva politiikkajohdonmukaisuus. Ne näyttävät esimerkkiä politiikkajohdonmukaisuuden edistämisessä kansainvälisillä foorumeilla kuten YK:ssa ja G20-puitteissa osana yleistä tukeaan Agenda 2030:lle ulkoisessa toiminnassaan.

4.3 Kehitystyön tuloksellisuus

113. EU ja sen jäsenvaltiot vahvistavat olevansa sitoutuneita noudattamaan kehitystyön tuloksellisuutta koskevia keskeisiä periaatteita, joista sovittiin Busanissa vuonna 2011 ja jotka uudistettiin korkean tason kokouksessa Nairobissa vuonna 2016. Ne sitoutuvat vahvistamaan tuloskeskeisyyttä, lisäämään avoimuutta ja keskinäistä vastuuvollisuutta, parantamaan maiden omistajuutta ja edistämään osallistavia kehityskumppanuuksia. Ne katsovat, että kestävien tulosten saavuttaminen ja se, että kukaan ei jää kehityksestä jälkeen, edellyttävät kaikkien kehitysresurssien yhdistämistä ja kaikkien kumppaneiden tuloksellista yhteistyötä. EU ja sen jäsenvaltiot jatkavat tätä työtä kaikilla aloilla muun muassa tuloksellista kehitysyhteistyötä koskevan maailmanlaajuisen kumppanuuden puitteissa. Ne tekevät kehitysyhteistyötä tiiviissä yhteistyössä muiden kumppaneiden kanssa ja noudattavat täyttää avoimuutta suhteessa Euroopan ja kehitysmaiden kansalaisiin.
114. Kehitystyön tuloksellisuutta koskevia periaatteita sovelletaan kaikkiin kehitysyhteistyön muotoihin. Niitä ovat kansainvälinen julkinen rahoitus, kuten julkinen kehitysapu ja etelä–etelä-yhteistyö ja kolmenvälinen yhteistyö, edullisin ehdoin myönnettävät tai markkinaehtoiset lainat ja kansalaisyhteiskunnan toimijoiden, yksityissektorin ja hyväntekeväisyysäätiöiden toiminta. EU ja sen jäsenvaltiot olettavat kaikkien kehityskumppaneiden omaksuvan nämä periaatteet omassa toiminnassaan ja sovittavan ne omiin tilanteisiinsa.
115. EU ja sen jäsenvaltiot jatkavat avoimuusperiaatteen edistämistä, ja sitä pitäisi ajan mittaan soveltaa kaikkiin kehitysresursseihin. Ne suunnittelevat välineitä, joiden avulla kehitysyhteistyötä koskevia tietoja voidaan esittää ja käyttää tuloksellisemmin. Ne auttavat kumppanimaita kytkemään kehitysresurssit tuloksiin luomalla tiiviimmän yhteyden suunnittelu- ja budjetointiprosessien välille. Tavoitteena on kehittää vastuuvollisuuteen liittyviä prosesseja ja normeja.

116. EU ja sen jäsenvaltiot edistävät ja seuraavat edelleen maakohtaisten järjestelmien käyttöä kaikkien tukimuotojen osalta, jos se on laadun osalta mahdollista, myös paikallistasolla, parantaakseen instituutioiden demokraattista omistajuutta ja vaikuttavuutta kansallisella ja aluetasolla. Ne arvioivat yhdessä kumppanimaan järjestelmien tuloksellisuutta varmistuakseen siitä, että lähestymistapa on hyvin perusteltu ja koordinoitu. EU ja sen jäsenvaltiot vauhdittavat toimiaan avun sidonnaisuuksien purkamiseksi ja kehottavat kaikkia kehitysyhteistyön toimijoita, myös nousevia talouksia, tekemään samoin. Ne pyrkivät tarkentamaan sidonnaisuuksien purkamisen määritelmää voidakseen varmistaa, että myös kaikki kansainväliset rahoittajat, nousevat kehityskumppanit mukaan luettuina, purkavat sidonnaisuuksiaan vastavuoroisuuden pohjalta.

5. SITOUKSEMME SEURANTA

117. Kehitysyhteistyön osalta EU ja sen jäsenvaltiot ovat täysin sitoutuneita käyttämään kattavaa, avointa ja vastuullista seuranta- ja arviointijärjestelmää Agenda 2030:n täytäntöönpanoa varten. Tähän liittyy vastuuvuorollisuus EU:n kansalaisiin nähden, myös Euroopan parlamentin ja kansallisten parlamenttien välityksellä.
118. EU ja sen jäsenvaltiot sovittavat asteittain kehitysyhteistyön alan raportointijärjestelmänsä Agenda 2030:n seurantaprosesseihin ja -indikaattoreihin. Ne parantavat kehitysyhteistyötä koskevien tietojensa laatua ja saatavuutta kaikilla Agenda 2030:n osa-alueilla. Ne tekevät yhteistyötä varmistaakseen, että raportointi on yhä vertailukelpoisempaa ja johdonmukaisempaa muiden kansainvälisten sitoumusten kanssa.
119. EU ja sen jäsenvaltiot integroivat Agenda 2030:n kehitystulosten mittaamiseen maatasolla ja tukevat kestävän kehityksen tavoitteita koskevien indikaattoreiden käyttöä. Kestävän kehityksen tavoitteiden indikaattoreilla voidaan edistää EU:n yhteistä tulossuuntautunutta lähestymistapaa, jossa suositetaan yhdenmukaistettua tulosraportointia kumppanimaan tasolla ja joka käsittää myös kumppanimaiden mahdolliset tuloskehykset.

120. EU ja sen jäsenvaltiot laativat yhteisen yhteenvedon kehityspolitiikkaa koskevasta konsensuksesta ja Agenda 2030:tä tukevien toimiensa vaikutuksista kehitysmaissa. Yhteenveto on osa EU:n raportointia YK:n korkean tason poliittiselle foorumille sen kokoontuessa valtionpäämiesten tasolla neljän vuoden välein. Yhteenvedossa hyödynnetään EU:n muita asiaankuuluvia raportteja, jotka koskevat muun muassa tuloksia, julkista kehitysapua, kehitysrahoitusta koskevaa vastuuvuorollisuutta, kehitystä tukevaa politiikkajohdonmukaisuutta ja kestävän kehityksen tavoitteiden seurantaan EU:n puitteissa.
121. EU ja sen jäsenvaltiot vahvistavat kehitysmaiden tilastointivalmiuksia. Tähän kuuluu datan tuotanto- ja analysointivalmiuksien vahvistaminen politiikan- ja päätöksenteon tueksi. Mikäli mahdollista, tiedot pitäisi luokitella tulojen, sukupuolen, iän ja muiden tekijöiden mukaan, ja niitä pitäisi hankkia syrjäytyneistä, haavoittuvista ja vaikeasti tavoitettavista ryhmistä, osallistavasta hallintotavasta ja muista kysymyksistä EU:n oikeusperustaisen lähestymistavan mukaisesti. Lisäksi tähän kuuluvat investoinnit tilastolaitosten toiminnan tukemiseen kansallisella tasolla ja eri aluetasoilla sekä uusien tekniikoiden ja tietolähteiden käyttö. EU ja sen jäsenvaltiot kehottavat kumppanimaitaan ottamaan syrjäytyneiden yhteisöjen äänen huomioon kestävän kehityksen tavoitteiden seurannassa ja edistämään tämänsuuntaisia konkreettisia mekanismeja.
122. Lisäksi kehitysyhteistyökasvatuksella ja -valistuksella voi olla tärkeä osuus kansalaisten sitoutumisen lisäämisessä ja kestävän kehityksen tavoitteiden tarkastelussa kansallisella ja globaalilla tasolla ja tätä kautta maailmankansalaisuuden edistämisessä.
123. Tämän konsensuksen täytäntöönpanosta tehdään väliarviointi vuoteen 2024 mennessä. Siinä esitetään, miten konsensusta on sovellettu ja mitä sillä on saavutettu Agenda 2030:n täytäntöönpanon tukena. EU ja sen jäsenvaltiot arvioivat edistymistä ja mukauttavat toimiaan järjestelmällisesti varmistaakseen, että niiden kehitysyhteistyö tukee edelleen Agenda 2030:n täytäntöönpanoa kehitysmaissa, myös kehitystyötä sivuaviin politiikan aloihin liittyvien kytkösten kautta.